

Abandonul școlar, provocări și problematică II

1

Studiu de impact și analiză de bune practici cu privire la demersuri implementate în județele Prahova și Neamț legate de susținerea continuării studiilor, combaterea fenomenului de bullying, cât și incluziunea socială a elevilor cu CES în cazul claselor terminale de gimnaziu

Autor: Rodica-Corina Andrei,

Sociolog, Doctor în Științe Politice

ASOCIAȚIA GO-AHEAD

București

Aprilie 2023

Material realizat cu sprijinul financiar al Granturilor SEE și/sau Norvegiene 2014 – 2021.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Inspectoratul Școlar Județean Prahova, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Neamț, cu Asociația “Go Ahead” București și cu Fundația “Art for Change”, Norvegia, implementează „Zest4Edu – O nouă perspectivă în educație”, proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021.

2

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 1.120.896 € oferit de Norvegia prin Granturile Norvegiene în cadrul Programului Dezvoltare locală. Obiectivul general al proiectului este creșterea gradului de incluziune socială a elevilor și accesul la o educație de calitate, echitabilă și incluzivă în județele Prahova și Neamț prin măsuri specifice de care beneficiază peste 650 elevi aflați în situație de risc din 19 școli, 200 părinți/tutori și membri ai familiilor acestora, 200 de membri ai personalului didactic și 100 de persoane din alte grupuri secundare (elevi, părinți, alți membri ai comunității) contribuind astfel pe termen lung la creșterea inteligentă și incluzivă a României.

Mai multe informații găsiți pe paginile de internet ale finanțatorului: www.eeagrants.org, www.eeagrants.ro, www.frds.ro, cât și pe pagina proiectului: <https://www.facebook.com/zest4edu>.

Conținutul acestuia text nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

Cuprins

INTRODUCERE	4	
CAPITOLUL 1: ANALIZĂ DE BUNE PRACTICI DIN EUROPA	5	3
1.1. Combaterea abandonului școlar și absenteismului	6	
1.2. Metode eficiente pentru combaterea segregării în educație în cazul copiilor cu CES	15	
1.3. Strategii anti-bullying eficiente	17	
CAPITOLUL 2: METODOLOGIA CERCETĂRII CANTITATIVE ȘI CALITATIVE	21	
CAPITOLUL 3: ANALIZA CANTITATIVĂ A DATELOR	24	
3.1. Perspectiva elevilor	24	
3.2. Perspectiva cadrelor didactice	38	
3.3. Perspectiva părinților	47	
CAPITOLUL 4: ANALIZA CALITATIVĂ A DATELOR	57	
CAPITOLUL 5: ANALIZA COMPARATIVĂ. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	66	
5.1. Analiza comparativă între rezultatele din prima și a doua parte a studiului de impact ..	66	
5.2. Recomandări cu privire la conținutul strategiilor și planurilor de acțiune pentru cele două județe	69	
BIBLIOGRAFIE	75	
ANEXE	76	
ANEXA 1 – Chestionar pentru elevi	76	
ANEXA 2- Chestionar pentru cadre didactice privind provocări legate de abandon școlar	82	
ANEXA 3 – Chestionar pentru părinți privind provocări legate de abandon școlar	87	
ANEXA 4 – Grilă de interviu pentru experții în educație	92	

INTRODUCERE

Analiza „Abandonul școlar, provocări și problematică - Studiu de impact și analiză de bune practici cu privire la demersuri implementate în județele Prahova și Neamț legate de susținerea continuării studiilor, combaterea fenomenului de bullying, cât și incluziunea socială a elevilor cu CES în cazul claselor terminale de gimnaziu” este elaborată în cadrul proiectului ‘ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație’, COD PN2022, Programul “Dezvoltare Locală, Reducerea Sărăciei și Creșterea Incluziunii Romilor” Finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2014-2021 și implementat de Inspectoratul Școlar al județului Prahova, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Neamț, Asociația GO-AHEAD și Art for Change Foundation, Norvegia.

4

Obiectivul General al proiectului este creșterea gradului de incluziune socială a elevilor și accesul la o educație de calitate, echitabilă și incluzivă în județele Prahova și Neamț prin măsuri specifice de care beneficiază peste 650 elevi aflați în situație de risc din 19 școli, 200 părinți/tutori și membri ai familiilor acestora, 200 de membri ai personalului didactic și 100 de persoane din alte grupuri secundare (elevi, părinți, alți membri ai comunității) contribuind astfel pe termen lung la creșterea inteligentă și incluzivă a României.

Acest studiu reprezintă a doua etapă dintr-o analiză vastă la nivelul proiectului și vine în completarea Analizei „Abandonul școlar, provocări și problematică - Analiză inițială a situației din județele Prahova și Neamț privind nevoile de continuarea studiilor, absenteism, bullying, incluziunea socială a elevilor cu CES în cazul claselor terminale de gimnaziu”, finalizată în aprilie 2021.

Temele abordate în această ultimă parte sunt provocările actuale ale sistemului de educație românesc, mai precis abandonul școlar și efectele pe care le are asupra copiilor și tinerilor, absenteismul, bullyingul și integrarea elevilor cu CES (Cerințe Educaționale Speciale) Abandonul școlar este echivalent, de cele mai multe ori, cu șomaj, neocupare, muncă la negru, marginalizare sau chiar delinvență. Problematika din jurul fenomenului este adesea corelată cu sărăcia, lipsa educației părinților, problemele cu colegii, apartenența la grupuri vulnerabile și defavorizate, segregarea, disparitățile economice și cu diferența de oportunități între mediul rural și mediul urban.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Scopul studiului este de a prezenta impactul activităților desfășurate în proiectul ”ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație” timp de mai mult de 2 ani asupra elevilor, cadrelor didactice și părinților, inclusiv modul cum au sprijinit schimbările în cadrul celor patru teme abordate de ele (abandon școlar, absenteism, bullying și incluziunea elevilor cu CES în sistemul de educație de masă) în vederea elaborării unor recomandări pentru autorități și organele de decizie locale din educație pentru a replica și sprijini desfășurarea unor astfel de activități ulterior finalizării proiectului.

5

Analiza este compusă din 5 capitole. Întrucât în analiza inițială, am explorat în primul capitol câteva aspecte teoretice, cât și prezentarea datelor existente la nivelul abandonului școlar în județele Prahova și Neamț, în acest prim capitol vom trece în revistă pe scurt câteva bune practici la nivel european, mai precis o analiză complementară de bune practici în alte minim 5 state europene cu metode de succes la nivelul comunităților cu trei obiective: combaterea abandonului școlar, metode antibullying în școli și metode antisegregare. Al doilea capitol cuprinde metodologia cercetării, cu prezentarea instrumentelor de cercetare. Următorul capitol este analiza cantitativă a datelor, care include procesarea și interpretarea răspunsurilor la chestionare ale elevilor, cadrelor didactice și părinților care includ feedback cu privire la activitățile la care au luat parte. Capitolul al patrulea este reprezentat de analiza calitativă a răspunsurilor la interviuri a directorilor și experților în educație din cadrul celor 19 școli din județele Prahova și Neamț. Ultimul capitol are în vedere analiza comparativă a datelor din analiza inițială și analiza finală, concluzii și recomandări.

CAPITOLUL 1: ANALIZĂ DE BUNE PRACTICI DIN EUROPA

În acest capitol explorăm câteva modele de bune practici din Europa cu privire la strategiile de combatere a abandonului școlar, integrarea copiilor cu CES, cât și de combatere a fenomenului de bullying.

Cum a fost menționat și în analiza inițială, în *EUROPA 2020*¹ - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, se precizează că un obiectiv privind nivelul de educație abordează problema abandonului școlar timpuriu prin reducerea ratei

¹ *EUROPA 2020*- <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

abandonului la 10% față de nivelul actual de 15%, crescând în același timp ponderea populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani cu studii superioare de la 31% la cel puțin 40% în 2020. Strategia Europa 2020 își propune să asigure o creștere economică: inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare; durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; și favorabilă incluziunii, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

6

1.1. Combaterea abandonului școlar și absenteismului.

Ponderea „părăsirii timpurii a școlii”, un termen care se referă la cei care părăsesc timpuriu educația și formarea (cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani), a scăzut constant în Uniunea Europeană (UE) în ultimii 10 ani (de la 13,8% în 2010 la 9,9% în 2020²).

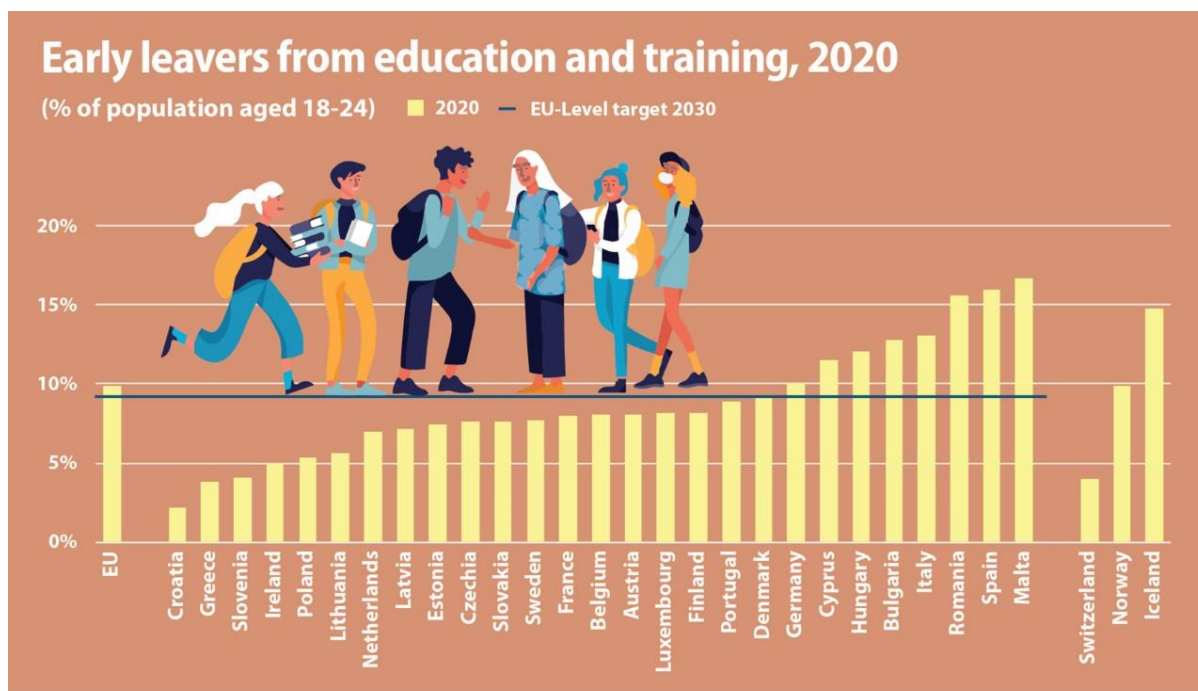
Mai mulți bărbați tineri au părăsit educația și formarea mai devreme decât femeile în 2020 - 11,8% dintre bărbați, comparativ cu 8,0% dintre femei. Comparativ cu 2019, ponderea bărbaților care părăsesc timpuriu școala a rămas aceeași, în timp ce ponderea femeilor a scăzut ușor (cu 0,4 puncte procentuale).

În 2020, statele membre care au raportat cele mai scăzute procente de abandon timpuriu de la educație și formare au fost Croația (2,2%), Grecia (3,8%), Slovenia (4,1%), Irlanda (5,0%) și Polonia (5,4%).

În schimb, cele mai mari procente au fost înregistrate în Malta (16,7%), Spania (16,0%), **România (15,6%)**, Italia (13,1%) și Bulgaria (12,8%).

² Date Eurostat - <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210624-2>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

ec.europa.eu/eurostat

Optsprezece state membre au atins deja ținta la nivelul UE pentru 2030 pentru acest indicator. Acestea sunt Belgia, Cehia, Estonia, Irlanda, Grecia, Franța, Croația, Letonia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Austria, Polonia, Portugalia, Slovenia, Slovacia, Finlanda și Suedia. În 2020, ponderea celor care părăsesc timpuriu de la educație și formare a fost mai mică pentru femeile tinere decât pentru bărbații tineri în toate statele membre ale UE, cu excepția României și a Cehiei.

Grecia. Direcții strategice coerente pentru combaterea abandonului școlar

Conform strategiei de dezvoltare a Uniunii Europene „Europa 2020”³, obiectivul este reducerea ratelor de părăsire timpurie a școlii sub 10%. Obiectivele strategice naționale în raport cu omologia strategiei „Europa 2020” au fost transformate în proporție de 9,7%. Grecia a atins ținta de 10% a „Europa 2020” și ținta națională de 4,1% în 2019 în ceea ce privește ratele de părăsire timpurie a școlii.

³ European Commission - 6.3 Preventing early leaving from education and training (ELET) <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/greece/63-preventing-early-leaving-from-education-and-training-elet>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

În ceea ce privește situația tinerilor NEET în anul 2021, sub 17% dintre tinerii greci aparțineau acestei categorii, o scădere semnificativă față de 2011, când aproape 25% erau tineri NEET⁴. Grecia are o rată ridicată a șomajului în rândul tinerilor (15-24 de ani) în 2019, 35,2% dintre tineri nu lucrează.

Raportul intitulat „Cadrul de politici strategice pentru reducerea abandonului școlar timpuriu în Grecia” dezvoltă un set de direcții strategice pentru abordarea fenomenului abandonului școlar, având ca axe principale Prevenția, Intervenția și Compensarea.

Legea 4368/2016 prevede, printre altele, învățământul compensator și predarea compensatorie, care au ca scop „reintegrarea elevilor în procesul de învățare, în vederea finalizării învățământului obligatoriu” și „creșterea ratelor de acces la treapta a II-a de învățământ secundar”.

✓ **Educație formală: principalele măsuri de politică privind ELET⁵**

Învățarea formală este reglementată la nivel național și include sistemele de învățământ general și profesional, de formare profesională de bază și de învățământ superior. Concret, sistemul de învățământ standard, pentru grupa de vârstă țintă (15-29 de ani), include învățământul secundar, Școlile a doua șansă (SCS), învățământul și formarea profesională postliceală (nivelul 3), formarea profesională postliceală (nivelul 5) și studii superioare.

După cum se precizează în Planul Strategic pentru Educație Profesională, Formare, Învățare pe tot parcursul vieții și Tineret 2022-2024 „Măsurile de politică pentru tineret promovează și facilitează participarea tinerilor la viața democratică, încurajează cetățenia lor activă și viața publică activă”.

În ceea ce privește înregistrarea și prelucrarea datelor pentru abordarea cât mai eficientă a abandonului școlar timpuriu, Institutul de Politică Educațională (IEP) a înființat, în 2013, „Observatorul”, a cărui misiune este monitorizarea.

⁴ Eurostat- Statistics on young people neither in employment nor in education or training-
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training#The_NEET_rate_within_the_EU_and_its_Member_States_2021

⁵ ELET =Early Leaving from education and training

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

O inițiativă considerabilă implementată se referă la Școlile de a doua șansă, care au fost înființate în 2014. Școlile de a doua șansă (SCS) sunt școli publice pentru adulți în contextul învățării pe tot parcursul vieții și se adresează tinerilor, persoanele cu vârsta peste 18 ani, care nu au absolvit învățământul obligatoriu de nouă ani. Această instituție oferă posibilitatea de a obține o diplomă echivalentă cu o diplomă de liceu și de a se integra în structurile sociale, economice și profesionale. Școlile de a doua șansă intră în subordinea Ministerului Educației și Cultelor, care, prin Secretariatul General pentru Învățământ Profesional, Formare, Învățare Permanentă și Tineret formează cadrul educațional și monitorizează funcționarea acestora. Există 76 de școli de a doua șansă, dintre care 12 se desfășoară în centre de detenție.

În același context, în cadrul educației formale, Școlile de Formare Profesională (VTS) și Școlile Profesionale (VS) de Ucenicie ale OAED conform Legii 4763/2020 sunt active. În special, ele oferă formare profesională postliceală nivelul 3 în Cadrul Național al Calificărilor (CNC), folosind sistemul binar, care combină pregătirea teoretică și de laborator în sala de clasă împreună cu ucenicia la locul de muncă. Școlile de Formare Profesională (VTS) pot fi publice sau private. Există 50 de școli de ucenicie profesională ale OAED (Organizația de angajare a muncii) în 35 de specialități tehnice.

✓ **Coordonarea și monitorizarea intersectorială a intervențiilor ELET**

După cum se menționează în Cadrul de politică strategică pentru reducerea abandonului școlar timpuriu în Grecia, este necesară cooperarea trans-sectorială pentru a aborda abandonul școlar timpuriu de la educație și formare. Părți interesate și parteneri importanți pentru formularea și implementarea strategiei sunt societatea locală, organismele locale și sociale și, în general, cei care au competențe relevante în domeniile privind educația. Exemplele indicative includ Centrele de Consiliere și Orientare (CGC), Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul de Interne, Ministerul Sănătății, Regiunile, Autoritatea Elenă de Statistică (ELSTAT) și institutele, Federația Profesorilor, a partenerilor sociali și a instituțiilor de învățământ superior pentru diverse probleme legate de abandonul studenților și de părăsirea timpurie a școlii.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Planul Strategic pentru Educație Profesională, Formare, Învățare de-a lungul vieții și Tineret 2022-2024, dezvoltă un nou model de coordonare în ceea ce privește Educația și Formarea Profesională (VET), Învățarea pe tot parcursul vieții (LL) și Tineretul. Prin urmare, este clar că politicile respective se vor referi la grupa de vârstă 15-29 de ani, care include NEET-ii (nu sunt angajați, nu sunt încadrați în muncă, învățământ sau programe de formare profesională) și persoanele cu risc ridicat de părăsire timpurie a școlii.

10

La nivel central au fost stabilite și formate următoarele:

- ✓ Consiliul Central de Învățământ și Formare Profesională (CCVET), cu misiunea de a înainta propuneri pentru conceperea politicii naționale privind educația profesională, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții.
- ✓ Comitetul Științific Central (CSC), cu misiunea de cercetare științifică, studiu și documentare pe probleme legate de îmbunătățirea calității și eficacității educației și formării profesionale, precum și a programelor de învățare pe tot parcursul vieții.
- ✓ În plus, consiliile de legătură producție - piața muncii (PLMLC), sunt o structură regională a guvernului, cu autoritatea de a transmite sugestii CCVET. În aceste Consilii participă directori de unități de învățământ (IEK., EPAL, EPAS Școli de Ucenicie ale OAED), reprezentanți ai regiunilor, reprezentanți ai angajaților și angajatorilor.

În Raportul OECD⁶ - Education for a Bright Future in Greece se menționează că totuși în acest context complex, sistemul de învățământ elen se confruntă cu mai multe provocări structurale, inclusiv o proporție mare de profesori suplinitori, un sistem școlar extrem de centralizat, necesitatea unui sprijin mai bun pentru dezvoltarea profesională a profesorilor, efectele educației din umbră pe scară largă și deficiențe în domeniul terțiar.

Slovenia. Pași mici și decisivi pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii

Sistemul de învățământ sloven⁷ are câțiva indicatori care pot duce la niveluri scăzute de abandon școlar timpuriu. Acesta variază de la schimbări mai ample, de politică și de sistem,

⁶ Raportul OECD⁶ - Education for a Bright Future in Greece - <https://www.oecd.org/newsroom/greece-can-turn-its-education-system-into-a-source-of-inclusive-and-sustainable-growth.htm>

⁷ Dr. Danijela Makovec & Dr. Marko Radovan -

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

până la măsuri instituționale „mici” care ajută tinerii să-și depășească barierele educaționale sau personale.

✓ **Reforma educației în anii 90**

În primul rând, trebuie să menționăm că în a doua jumătate a anilor 90, în Slovenia, o reformă a educației a fost realizată, ceea ce a dus la reformarea învățământului profesional și tehnic: acolo unde există, programele au fost fie actualizate, fie înlocuite. Pe parcursul reformei, un număr semnificativ de noi programe au fost introduse la toate nivelurile învățământului profesional care să permită elevilor să învețe o profesie care să răspundă nevoilor pieței muncii. În conformitate cu reforma, a fost implementată și extinderea rețelei școlare. Numărul de școli care implementează aceleași programe a fost majorat. În urma acestei reforme, școlile sunt mai dispersate geografic, iar din această perspectivă, de asemenea, mai accesibile tinerilor. Școlile variază în ceea ce privește organizarea și conținutul lor. Școlile mai mici erau fuzionate în „Centrele școlare” și odată cu schimbările din economie structura conținutului/programului au fost de asemenea modificate.

✓ **Strategia de Garanție pentru Tineret**

O măsură importantă de politică pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii este programul „Garanția pentru tineret” (YG) care este implementat în Slovenia din 2014 și se asigură că fiecărei persoane între 15 și 29 de ani i se oferă o oportunitate de angajare, un fel de formare (legată de loc de muncă, axată pe abilități sau formal) în termen de patru luni de la înregistrarea ca șomer la Serviciul de ocupare a forței de muncă din Slovenia. Conform raportului „Garanția pentru tineret țară cu țară–Slovenia” (2017), s-a înregistrat o scădere a șomajului în rândul tinerilor în Slovenia la toate grupele de vârstă. Șomajul printre tineri a scăzut ca urmare a introducerii acestui program, de asemenea, raportul arată că participanții YG au primit cu 40% mai multe recomandări decât cei care nu au participat la schema, de 10 ori mai multe oportunități de la angajatori.

Never Let Me Down: A Case-study of Slovenian Policy Measures to Prevent Early School Leaving,
Mediterranean Journal of Social Sciences, Vol 9 No 4 July 2018
<http://archive.sciendo.com/MJSS/mjss.2018.9.issue-4/mjss-2018-0126/mjss-2018-0126.pdf>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

✓ **Servicii de consiliere și orientare**

La nivel de politică, una dintre cele mai importante măsuri preventive pentru reducerea abandonului școlar timpuriu în Slovenia este inclusă în „Legea privind organizarea și finanțarea educației” (2007) care obligă fiecare grădiniță și școală să ofere un serviciu de îndrumare pentru copii, elevi, ucenici, profesori și părinți. Astfel, îndrumarea școlară joacă un rol important în contextul orientării în carieră, care îi ajută pe elevi să ia o decizie cu privire la școlarizarea lor în viitor, unde interesul profesional al unei persoane, performanțele sale academice și școlile/programele disponibile sunt în prim plan, în timp ce furnizarea de îndrumare profesională este realizată în colaborare cu Serviciul Național de Ocupare.

Ședințe constante de consiliere au loc și în școlile gimnaziale, toate procedurile regăsindu-se în documentul „Orientări de program – Serviciul de consiliere în gimnazii, licee profesionale și tehnice și internate”.

Aceste linii directoare subliniază faptul că unul dintre principalele domenii de consiliere în învățământul secundar ar trebui să se concentreze pe o atenție specială la acceptare, monitorizare și consiliere nou-veniți, repetenți, studenți redirectionați, integrați, precum și studenți în tranziție la următorul nivel de educație și orientare în carieră . În plus față de servicii de consiliere, care sunt disponibile în fiecare zi pentru elevii din școli, există o varietate de servicii de consiliere la serviciile de ocupare a forței de muncă, alte instituții publice sau private non-profit, cât și pe portaluri web, unde tinerii și părinții lor pot găsi informații despre cariere și educație.

Aceste servicii sunt destinate tinerilor și tuturor celorlalți care caută informații pentru planificarea carierei lor educaționale sau ocuparea forței de muncă și poate funcționa atât preventiv, cât și ca măsuri de remediere.

O altă activitate complementară importantă pentru măsurile de prevenire timpurie la nivelul întregului sistem o reprezintă dezvoltarea centrelor de orientare pentru educația adulților, care implică 14 regionale centre de orientare, cu aproape șaiszeci de unități dislocate. Această rețea a fost formată în 2008 și ele oferă informații și consiliere adulților de toate vârstele despre posibilitățile de educație și pregătirea planurilor educaționale individuale sau oferirea de sfaturi despre programele educaționale disponibile. În plus, aceste centre au 160 de unități distincte („Points of Lifelong Learning”) destinate tinerilor.

Finlanda. Sistem educațional bazat pe joc

Sistemul de învățământ finlandez presupune existența unei educații echitabile pentru toți elevii. Astfel că învățământul de masă începe cu un an de educație preșcolară, care se continuă ulterior cu nouă ani de educație primară și gimnazială (7-16 ani).⁸

Odată cu finalizarea școlii gimnaziale, elevii pot opta pentru o filieră teoretică, respectiv pentru una vocațională (echivalenta școlilor profesionale din țara noastră) sau pot renunța la continuarea studiilor. Cu toate că există această posibilitate, mai mult de 95% dintre elevi aleg să-și continue studiile, urmând un nivel superior al educației. După finalizarea liceului, în funcție de filiera aleasă, elevii vor susține un examen național, care le va oferi posibilitatea de a urma o universitate sau învățământul superior politehnic.

✓ Finanțarea educației

Legislația finlandeză garantează elevilor dreptul la mese gratuite în timpul zilelor de școală din învățământul pre-primar și de bază, până la finalizarea învățământului secundar superior. Masa școlară de calitate este văzută ca o investiție în viitor. Aproape 830 000 de elevi și studenți beneficiază de masă de prânz gratuită la școală.

Există foarte puține școli private, majoritatea elevilor studiază în școli de stat, beneficiind de diferite facilități. Fiecare sală de clasă este dotată cu mijloace TIC: tablă interactivă, retroproiector, videoproiector, calculator, tablete și softuri educaționale pentru diverse teme de studiu. De asemenea, totalitatea materialelor didactice utilizate de profesori și elevi sunt acordate gratuit (rechizite, manuale școlare).

✓ Reforma curriculară

Curriculum-ul trebuie schimbat periodic, în paralel cu nevoile societății: evoluția tehnologiei, globalizarea, schimbarea climei, a economiei. Competențele cerute de societate și de muncă s-au schimbat. Apar tot mai multe locuri de muncă ce solicită competențe digitale, strategii

⁸ <https://eduform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/sistemul-de-inv-t-mant-finlandez>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

asertive de comunicare, cât și competențe practic - aplicative. În decembrie 2014, Finlanda a finalizat Reforma Curriculară Națională pentru învățământul pre-primar și pentru învățământul de bază obligatoriu. Această reformă furnizează o oportunitate de a discuta despre pedagogie, conținutul educației și medii de învățare.

14

Câteva dintre obiectivele cheie în cadrul reformei finlandeze presupun: dezvoltarea școlilor drept comunități de învățare, promovarea bucuriei de a învăța, a unei atmosfere de colaborare, precum și promovarea autonomiei elevilor în asumarea responsabilității și în viața școlară.

Reforma se axează pe substituirea sarcinilor de lucru care dezvoltă competențe bazate pe memorare și reproducere cu acele sarcini practic - aplicative, care activează procesele cognitive superioare: gândirea, împreună cu operațiile specifice acestora (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea, concretizarea, generalizarea, individualizarea), imaginația, memoria, rezolvarea de probleme. Cu scopul de a răspunde provocărilor viitorului, curriculumul finlandez pune accent pe competențele transversale (generice) și pe proiectele de colaborare transdisciplinară.

Cu toate acestea, disciplinele școlare joacă încă un rol important în procesul de predare și învățare. Subiectele care sunt comune pentru toți elevii din învățământul de bază au fost prevăzute în Actul de Bază al Educației.

Un element central pentru educația timpurie în Finlanda este un început „târziu” al școlii⁹. În creșele finlandeze, accentul nu se pune pe matematică, citit sau scris (copiii nu primesc instrucțiuni oficiale în acestea până la vârsta de șapte ani și în școala primară), ci pe jocul creativ.

Într-adevăr, scopul principal al educației timpurii nu este în mod explicit „educația” în sens formal, ci promovarea sănătății și bunăstării fiecărui copil. Grădinița are rolul de a-i ajuta să dezvolte bune obiceiuri sociale: să învețe cum să-și facă prieteni și să-i respecte pe ceilalți, de exemplu, sau să se îmbrace. Îndrumările oficiale subliniază, de asemenea, importanța în preșcolar a „bucuriei de a învăța”, a îmbogățirii limbii și a comunicării. Se pune accent pe activitatea fizică (cel puțin 90 de minute de joacă în aer liber pe zi).

⁹ Patrick Butler - No grammar schools, lots of play: the secrets of Europe's top education system - <https://www.theguardian.com/education/2016/sep/20/grammar-schools-play-europe-top-education-system-finland-daycare>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Joaca, totuși, este o activitate serioasă, cel puțin pentru profesori, pentru că le oferă copiilor abilități vitale de a învăța. Jocul atent organizat ajută la dezvoltarea calităților precum capacitatea de atenție, perseverența, concentrarea și rezolvarea problemelor, care la vârsta de patru ani sunt predictorii mai puternici ai succesului școlar decât vârsta la care un copil învață să citească. Există dovezi că învățarea de înaltă calitate, bazată pe joacă, în primii ani, nu numai că îmbogățește dezvoltarea educațională, ci sporește performanțele copiilor din medii dezavantajate care nu posedă capitalul cultural de care se bucură colegii lor mai bogați. Important este că îngrijirea pentru primii ani în Finlanda este concepută și finanțată pentru a asigura un grad ridicat de acceptare: fiecare copil are dreptul legal la îngrijire preșcolară de înaltă calitate.

15

1.2. Metode eficiente pentru combaterea segregării în educație în cazul copiilor cu CES¹⁰

Cerințele educaționale speciale (CES) reprezintă o sintagmă care se referă la cerințele în plan educativ ale unor categorii de persoane, cerințe aferente unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, senzorială, psihomotrică, fiziologică sau ca urmare a unor condiții psihoafective, socioeconomice sau de altă natură; aceste cerințe plasează persoana/elevul într-o stare de dificultate în raport cu ceilalți din jur, stare care nu-i permite o existență sau o valorificare în condiții normale a potențialului intelectual și aptitudinal de care acesta dispune și induce un sentiment de inferioritate ce accentuează condiția sa de persoana cu cerințe speciale¹¹.

În ciuda importanței universal acceptate a sprijinirii copiilor cu CES, nu există un acord comun în Europa cu privire la ceea ce constituie nevoi speciale în educație. Construirea oricărei astfel de definiții este împiedicată de absența unui sistem armonizat de clasificare pentru dificultățile individuale de învățare. Există diferențe semnificative în întreaga Europă cu privire la

¹⁰ European Commission - Access to quality education for children with special educational needs, PDF ISBN: 978-92-79-97816-6 doi: 10.2767/440746 Catalogue number: KE-07-18-041-EN-N

¹¹ Educația elevilor cu nevoi speciale - forum.portal.edu.ro/index.php?act=Attach&type=post&id=920782

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

definițiile folosite pentru a clasifica copiii cu CES. Rețeaua de experți în științe sociale ale educației și formării (NESSE) distinge între dificultățile normative și nenormative.

Dificultățile de învățare fizice și senzoriale se încadrează în categoria normativă, unde există un acord larg asupra a ce constituie o funcționare normală și, ca urmare, o evaluare relativ obiectivă a acestora, cât și a măsurilor care pot fi luate. Dificultățile „non-normative” se referă la tipuri de dificultăți unde există mai puțin acord cu privire la funcționarea normală și unde judecata profesională joacă un rol mai important în identificarea lor; exemplele includ dificultăți sociale, emoționale și comportamentale, inclusiv dificultăți de învățare, precum dislexia. Categoriile normative tind să fie cu incidență scăzută, în timp ce categoriile nenormative tind să fie cu incidență ridicată, reprezentând majoritatea copiilor identificați ca având CES în multe țări¹².

16

Franța – Unități Locale de Învățământ Inclusiv (ULIS)

În Franța, un sistem de clase integrate pentru copii cu dificultăți importante de învățare face parte din strategia guvernului pentru un sistem educațional inclusiv. Acestea se numesc „unități locale pentru incluziunea educațională” (ULIS). ULIS sunt prezente în școlile primare și gimnaziale. O ULIS este legată de o clasă principală corespunzătoare, unde cursanții sunt încadrați aproximativ la grupa lor de vârstă și ocazional se alătură ei, conform nevoilor lor. Fiecare ULIS are un coordonator responsabil de predare atunci când cursanții sunt grupați în ULIS, precum și consilieri din cadrul comunității educaționale.

Actualul guvern din Franța a deschis 250 ULIS suplimentare și în ciclul secundar superior în 2022.

Norvegia - Serviciul de consiliere municipal (PPT)

În Norvegia, un serviciu municipal de orientare (cunoscut sub numele de PPT) sprijină dezvoltarea copiilor, tinerilor și adulților care întâmpină dificultăți de învățare. Serviciul oferă

¹² European Commission - Support for children with special educational needs (SEN) - Employment, Social Affairs & Inclusion Support for children with special educational needs-
<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=15993&langId=en>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

recomandări și sfaturi personalului din grădinițe și școli cu privire la tehnici și metode de predare pentru copiii care au nevoie de ajutor suplimentar. Pentru a face acest lucru, PPT evaluează nevoile copiilor care au suspiciune de a avea cerințe educaționale speciale; iar apoi PPT oferă consiliere pentru fiecare individ. Mai mult, site-ul PPT oferă informații detaliate pentru copii, părinți și practicieni cu privire la drepturile lor, definiții specifice și actori relevanți.

17

Olanda – Finanțări multiple și alianțe educaționale

În Olanda, au existat diverse modele de finanțare în încercările de a face sistemul de învățământ mult mai inclusiv. În 2003, Olanda a introdus un model de finanțare per capita: copiii care îndeplinesc criteriile specifice au primit un buget destinat elevilor. Potrivit EASNIE, această așa-numită politică „rucsac” a provocat creșterea numărului de copii cu o decizie oficială de CES ca urmare a stimulentei pentru finanțare, însă fără progrese către incluziune.

În 2014, Guvernul a introdus Legea educației pentru studenții cu Nevoi (Passend Onderwijs), urmând principiul că toți copiii ar trebui să meargă la școlile de masă pe cât posibil. Pentru a realiza acest lucru, parteneriate regionale au fost stabilite între școlile speciale și școlile de masă. Finanțarea pentru sprijin suplimentar pentru copii cu CES este acordată prin aceste alianțe educaționale, în care școlile conlucrează pentru a oferi adecvat educația necesară pentru toți copiii din regiune. Această nouă politică, care a introdus finanțarea descentralizată bazată pe resurse a crescut colaborarea între toate tipurile de școli – cu un număr tot mai mare de copii din școli speciale care frecventează cursurile școlii de masă cu jumătate de normă.

1.3. Strategii anti-bullying eficiente¹³

Spania – programe anti cyberbullying

¹³ Reper selectate din documentul oficial al Comisiei Europene „Anti-bullying practices from the repository of the European platform for investing in children (EPIC)” - <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/476cda91-3b5f-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Programul ConRed de prevenire a agresiunii cibernetice abordează hărțuirea cibernetică și alte probleme emergente legate de utilizarea internetului. Programul urmărește, de asemenea, să promoveze o utilizare pozitivă a mediului online. Principalul obiectiv al programului ConRed este de a îmbunătăți percepția și controlul asupra informațiilor de pe internet, pentru a reduce timpul dedicat utilizării dispozitivelor digitale și pentru a preveni și reduce hărțuirea cibernetică.

18

Impactul programului a fost evaluat cu un design cvasi-experimental care implică un eșantion de 893 de elevi. Rezultatele demonstrează că programul ConRed contribuie la reducerea hărțuirii cibernetice și a dependenței cibernetice, ajută la ajustarea percepției și controlul informațiilor și crește percepția asupra siguranței în școli.

Cyberprogram 2.0 a fost conceput pentru a preveni și reduce hărțuirea de la egal la egal/hărțuirea cibernetică. Programul a fost implementat de o organizație privată de educație din Spania și a vizat copii și adolescenți. În cadrul proiectului, a fost efectuată o evaluare pentru a evalua experimental efectele Cyberprogram 2.0 privind comportamentele de victimizare și diverse comportamente sociale. De asemenea, programul se concentrează pe importanța implementării de programe axate pe promovarea dezvoltării socio-emoționale și prevenirea violenței. Evaluarea a confirmat că programul a stimulat o scădere semnificativă în victimizare și o creștere a comportamentelor sociale pozitive, cum ar fi conformitatea socială, colaborarea-ajutor și conducere pro-socială.

Croația. Creșterea nivelului de conștientizare referitor la efectele bullyingului pentru elevi și cadre didactice

Programul "Pentru un mediu școlar sigur și favorabil" a fost creat cu scopul de a reduce hărțuirea și violența între elevi, de a promova respectul și de a construi un mediu de sprijin pentru copii, atât în școli, cât și în comunitățile locale. În cadrul școlilor, scopul programului este de a crește gradul de conștientizare a nivelului existent de agresiune, de a înțelege mecanismele și de a dezvolta procese pentru a-l aborda. Programul își propune, de asemenea, să promoveze participarea la activități care încurajează copiii să prevină și să intervină în situații de violență. În cadrul comunităților locale mai largi, scopul programului este de a crește

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

gradul de conștientizare a oamenilor cu privire la existența și consecințele violenței și de a influența atitudinile împotriva violenței.

Programul a fost dezvoltat folosind metaevaluările existente ale abordărilor de reducere a agresiunii. În cadrul programului, școlile trebuie să parcurgă următorii șapte pași pe o perioadă de un an: creșterea gradului de conștientizare a problemei; definirea rețelei de protecție; asigurarea faptului că rețeaua de protecție este stabilă și eficientă; dezvoltarea colaborării cu alți factori interesați din comunitatea locală; asigurarea că studenții caută ajutor; asigurarea faptului că școala reacționează și acționează conform protocolului școlar; și, în final, verificarea că școala a devenit un loc mai sigur.

Modurile de livrare a programului includ sesiuni față în față și sesiuni de grup. Ca parte a dezvoltării rețelei de protecție a școlii lor, profesorii pot participa la cursuri și ateliere de lucru cu mentorii programului și apoi li se permite să susțină ateliere pentru program în propria școală.

Chiar dacă sunt disponibile informații despre costul implementării, evaluarea a constatat că datele disponibile nu au fost suficiente pentru a efectua o analiză adecvată a costurilor. Manualul programului¹⁴ și alte materiale practice ale programului sunt disponibile online și au scopul de a ajuta părinții, profesorii și alt personal școlar să creeze un mediu pozitiv. Materialul conține un set cuprinzător de resurse pentru a facilita implementarea programului.

Grecia. Curriculum anti-bullying din 2003

Această intervenție împotriva hărțuirii își propune să abordeze hărțuirea în școli, în special în rândul copiilor între 6 și 12 ani. Practica are patru obiective. În primul rând, vizează reducerea intimidării și victimizării în general. În al doilea rând, aceasta încearcă să crească numărul copiilor care ajută victimele agresiunii (apărători) și reducerea numărului de copii care rămân pasivi la situația de bullying (în afară).

În al treilea rând, programul își propune să sporească încrederea studenților, pentru a încuraja intervenția acestora în situații de agresiune. În cele din urmă, programul urmărește promovarea interacțiunilor pozitive între semeni.

¹⁴ Manual UNICEF (The United Nations Children's Fund (UNICEF), 2015) - https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2016/01/SVAC_handbook_web_100dpi1.pdf

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Intervenția se bazează pe un set de activități curriculare care sunt încorporate în programa școlară mai largă, aranjate în jurul celor trei axe de conștientizare, auto-reflecție și angajament față de noile comportamente.

Proiectată de cercetători, practica este implementată de profesorii școlii în sala de clasă. Profesorii participă la sesiuni de formare susținute de cercetători.

În urma intervenției, copiii au fost mai puțin probabil să rămână neutri (de exemplu, nici să nu apere victima și nici nu contribuie la agresiune), fiind mult mai încrezători să intervină.

20

Belgia. Intervenție anti-bullying

Scopul Intervenției Flamande Anti-Bullying este reducerea bullying-ului în școli prin schimbări în școală și mediul social. Practica se concentrează pe trei grupuri: părțile interesate adulți (inclusiv profesori, personal și părinți), studenți și cei implicați în bullying fie ca agresori, fie victime. Intervenția are ca scop creșterea gradului de conștientizare cu privire la bullying și dezvoltarea abilităților și strategiilor sociale ale elevilor pentru a ajuta și gestiona bullying-ul. Practica se bazează pe modele de dezvoltare ale comportamentului agresiv și teoriile de modificare a comportamentului. Potrivit acestor teorii, comportamentul de agresiune câștigă rezultate sociale, cum ar fi statutul. Când bullying-ul nu este adresat și sancționat, elevii vor întări comportamentul agresorilor. Pe aceste linii, această intervenție își propune să abordeze hărțuirea prin includerea părinților, colegilor și profesorilor. În special, activitățile includ dezvoltarea unor politici clare împotriva hărțuirii, strategii de rezolvare a problemelor pentru cei care sunt victime ale agresiunii și îi încurajează pe bătauși să reflecteze asupra comportamentului lor.

Modurile de livrare includ sesiuni de informare pentru profesori și părinți, activități la clasă pentru elevi (cum ca activități de joc de rol care vizează dezvoltarea abilităților sociale pentru a interveni direct în incidente) și întâlniri față în față între bătauși și profesori.

CAPITOLUL 2: METODOLOGIA CERCETĂRII CANTITATIVE ȘI CALITATIVE

Studiul de impact al activităților desfășurate în cele 19 școli din județele Prahova și Neamț are în vedere 3 etape. Acest material este complementar și continuă demersurile elaborate pentru scrierea analizei de nevoi realizate la depunerea proiectului ”ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație” care a conturat tabloul nevoilor elevilor din gimnaziu (clasele a VI-a și a VII-a) și a cadrelor didactice pentru combaterea abandonului școlar și continuarea studiilor, cât și demersurile pentru realizarea analizei inițiale a situației din școlile selectate care a prezentat imaginea completă a problemelor care duc la abandonul școlar și a obstacolelor privind continuarea studiilor (trecerea în etapa învățământului secundar superior, raportate la generația elevilor de clasele a VI-a și a VII-a din anul școlar 2020-2021, alături de cadrele didactice îndrumătoare și a părinți elevilor din clasele selectate), publicată în aprilie 2021.

21

Unitățile școlare participante la cercetare sunt:

Din mediul rural, școlile participante la cercetare din județul Prahova sunt:

- Școala Gimnazială, Comuna Baba Ana
- Școala Gimnazială Profesor Cristea Stănescu, Comuna Cornu
- Școala Gimnazială, Comuna Fîntînele
- Școala Gimnazială Nr. 1, Comuna Telega
- Școala Gimnazială, Sat Strejnicu, Comuna Tîrgșorul Vechi
- Școala Gimnazială Mănăstireanu Mihai, Comuna Predeal-Sărari
- Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Comuna Filipești de Tîrg

Printre cele din județul Neamț se numără:

- Școala Gimnazială *Dumitru Almas*, Comuna Negrești
- Școala Gimnazială *Gheorghe Nicolau*, Comuna Romani
- Școala Gimnazială, Comuna Piatra Șoimului
- Școala Gimnazială *Episcop Melchisedec Ștefănescu*, Comuna Gîrcina
- Școala Gimnazială *Carmen Sylva*, Comuna Horia
- Școala Gimnazială *prof. Gheorghe Dumitreasa*, Comuna Girov

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- Școala Gimnazială *Alexandru Podoleanu*, Comuna Podoleni

Din mediul urban, din județul Prahova au fost implicate Școala Gimnazială *Radu Stanian*, Școala Gimnazială *Toma Caragiu*, Școala Gimnazială *Mihai Eminescu*, toate trei din Ploiești, iar din județul Neamț, Liceul Tehnologic *Dimitrie Leonida*, Piatra-Neamț, cât și Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Târgu Neamț.

22

Obiectivele metodologice ale studiului de impact sunt:

1. Stabilirea impactului activităților proiectului prin feedback din partea celor 3 categorii de grup țintă: elevi, cadre didactice și părinți.
2. Identificarea modului în care activitățile proiectului au răspuns nevoilor și problemelor întâmpinate de elevi, cadre didactice și părinți privind abandonul școlar, absenteismul, segregarea în școli, bullying, consiliere profesională, dezvoltare personală.
3. Identificarea unor recomandări și potențiale soluții pentru ameliorarea situațiilor de abandon școlar, absenteism, bullying și segregare în cele 19 școli din proiect, care pot fi ulterior folosite pentru elaborarea a două propuneri de strategii locale pentru cele două județe în sectorul educației, inclusiv plan de acțiune.

Activitățile proiectului se referă la ateliere de dezvoltarea personală (cu întocmirea unui plan de dezvoltare personală), activități de affirmative art, antreprenoriat, cetățenie activă pentru elevi. Pentru cadre didactice, au fost organizate cursuri de formare profesională, mai precis:

- Programul de formare „Evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor”
- Programul de formare „Strategii de prevenire și combatere a fenomenului bullying”
- Programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES”,

cât și Activități creative - Affirmative Art workshops, în timp ce părinții au fost incluși în activități de consiliere parentală. Toate cele trei categorii de grup țintă au fost implicate într-o campanie de conștientizare și comunicare referitoare la combaterea absenteismului și abandonului școlar, a bullyingului, dar și pentru sprijinirea incluziunii.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Studiul de impact este alcătuit din:

1. Analiză cantitativă a datelor care presupune interpretarea răspunsurilor elevilor, cadrelor didactice și părinților participanți la activități. Instrumentele de cercetare au avut în vedere feedback-ul și nivelul de mulțumire cu privire la activități, dar și elementele care au produs schimbări în percepția sau atitudinea elevilor, cadrelor didactice sau părinților cu privire la aspecte problematice abordate prin proiect.

23

Instrumentele de cercetare folosite au fost:

- a) Chestionar cu întrebări închise adresat elevilor, completat de 444 elevi. Chestionarul are 18 întrebări și seturi de întrebări închise. Pentru a obține un nivel de sinceritate ridicat din răspunsuri, acest chestionar este anonim. Instrumentul de cercetare a fost pus la dispoziția elevilor în format electronic prin platforma Google Forms. Au fost invitați să răspundă la întrebări toți elevii din grupul țintă al proiectului care momentan sunt clasa a VIII-a sau care au finalizat anul trecut clasa a VIII-a.
- b) Chestionar cu 13 întrebări adresat cadrelor didactice completat de 167 cadre didactice care au luat parte la activitățile din proiect de la cele 19 școli din proiect. Instrumentul de cercetare a fost pus la dispoziția cadrelor didactice în format electronic, prin platforma Google Forms.
- c) Chestionar cu 14 întrebări adresat părinților, completat de 168 părinți implicați în activitățile proiectului. Acest chestionar este anonim.

Deși în prima etapă, scopul a fost ca aceste chestionare să fie completate de cei 650 de elevi din grupul țintă, 200 cadre didactice și 200 de părinți, având în vedere că a fost vorba de completarea benevolă de către subiecți, cât și că au existat dificultăți în contactarea elevilor și părinților care au terminat în generația 2021-2022 pentru completarea răspunsurilor, atingerea numărului de respondenți maxim nu a fost posibilă. Cu toate acestea, numărul de răspunsuri este reprezentativ, reprezentând peste 65% dintre elevi și peste 80% dintre cadre didactice și părinți.

2. **Analiza calitativă** care presupune analiza percepției asupra impactului activităților proiectului asupra celor trei categorii de grup țintă a directorilor din cadrul școlilor selectate, a consilierilor

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

școlari sau alți experți școlari, după caz, care au luat parte la activități sau care au monitorizat implementarea acestora.

Pentru a avea o imagine completă asupra situației actuale din școli, la fel ca și în cazul analizei inițiale, directorii școlilor, consilierii școlari sau experții în educație au fost invitați să răspundă la întrebările dintr-un interviu privind problematicile abandonului școlar, absenteismului, integrării copiilor cu CES și fenomenului de bullying. Interviul este semistrukturat, existând posibilitatea de a introduce întrebări noi pe parcursul discuției, în funcție de modul cum evoluează aceasta.

În cadrul cercetării s-au luat 18 interviuri, câte unul cu câte o persoană din fiecare dintre școlile implicate. Întrucât acordarea interviului a fost benevolă, din partea unei școli din Prahova nu am primit un feedback. Interviul s-a bazat pe un set de 7 întrebări cu răspuns deschis privind impactul activităților proiectului asupra cadrelor didactice, elevilor și părinților.

Interviul este semistrukturat pentru a lăsa posibilitatea unor întrebări suplimentare ce pot fi adresate respondenților. Scopul interviurilor este identificarea percepției respondenților asupra problemelor enumerate la nivelul nevoilor, soluțiilor și cazurilor cu care s-au confruntat în școlile în care lucrează.

3. Analiza comparativă a datelor din analiza inițială și analiza finală, care oferă o imagine clară asupra impactului activităților asupra membrilor grupului țintă principal și grupurilor țintă secundare (cadre didactice și părinți) și care adaptează la nevoile celor trei categorii de grup țintă soluțiile urmărite prin desfășurarea activităților din proiect. În urma analizei comparative, sunt oferite niște recomandări care să vină în sprijinul cadrelor didactice, elevilor și părinților, dar și autorităților în vederea implementării de soluții.

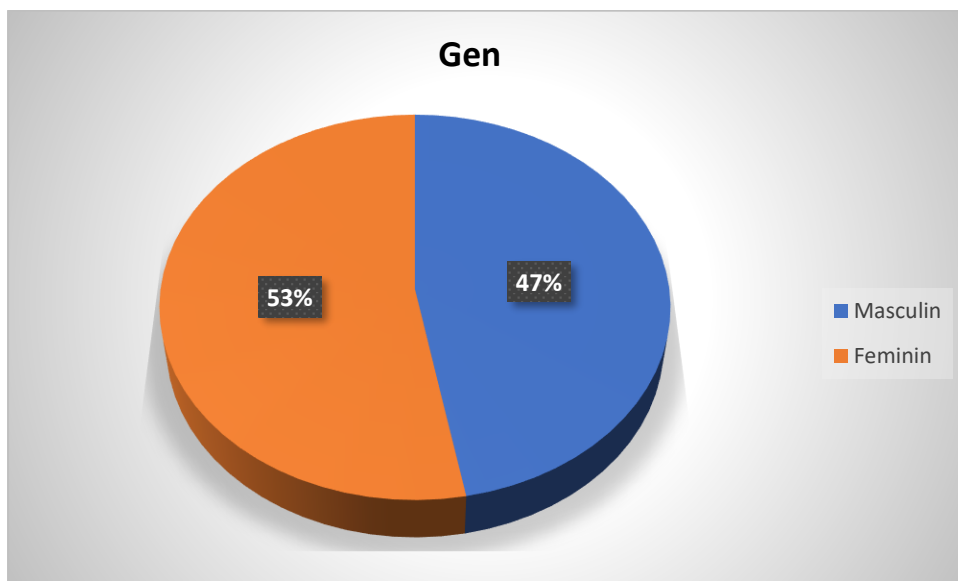
CAPITOLUL 3: ANALIZA CANTITATIVĂ A DATELOR¹⁵

3.1. Perspectiva elevilor

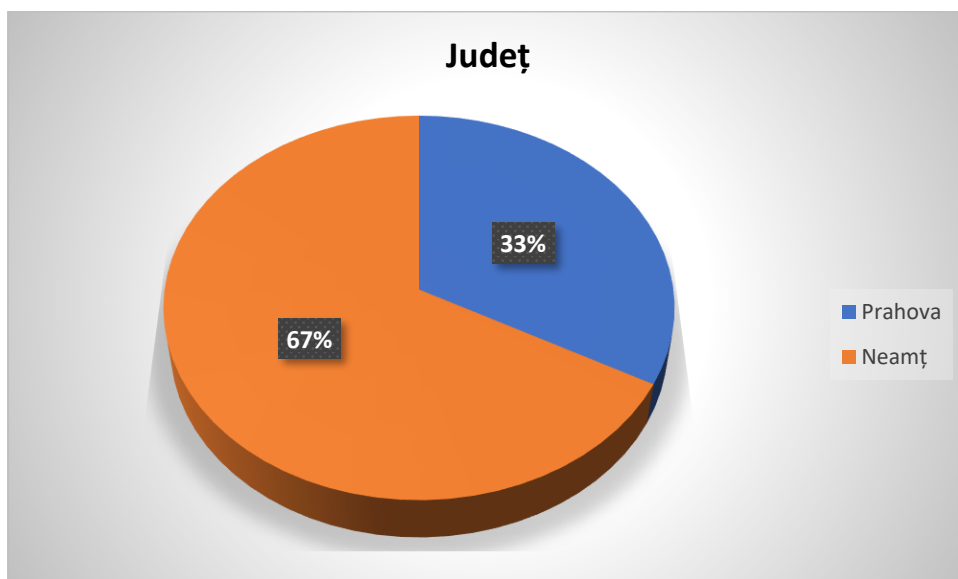
La chestionarul dedicat elevilor au răspuns 444 elevi, dintre care 53% fete și 47% băieți. Dintre aceștia, 69% sunt clasa a VIII-a, iar 31% au terminat clasa a VIII-a.

¹⁵ Procentele prezentate sunt rotunjite.

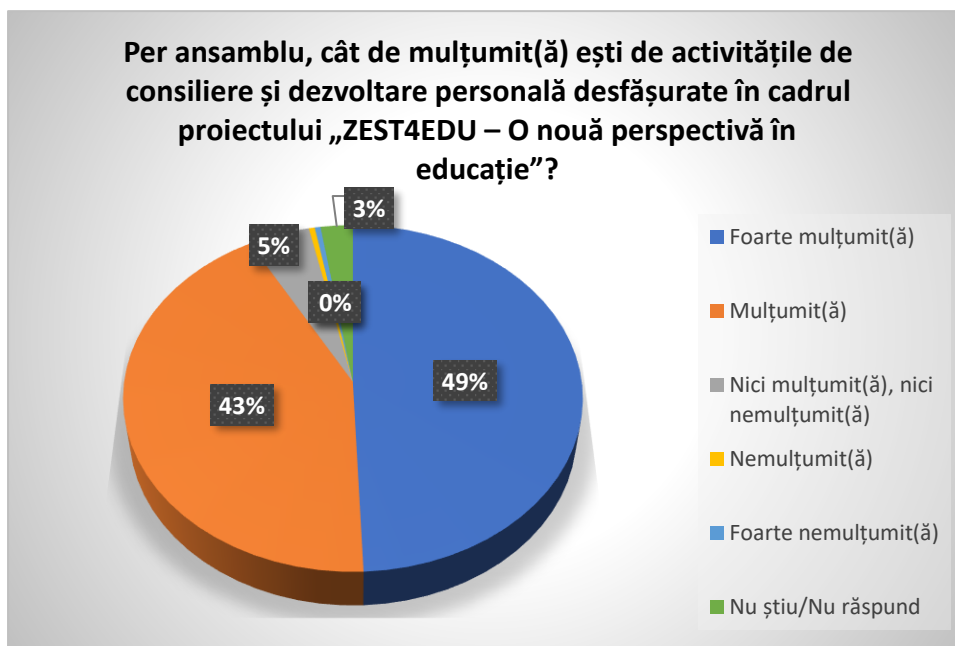
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Dintre ei, 33% studiază la cele 10 școli partenere în cadrul proiectului din județul Prahova și 67% studiază la cele 9 școli partenere din județul Neamț.

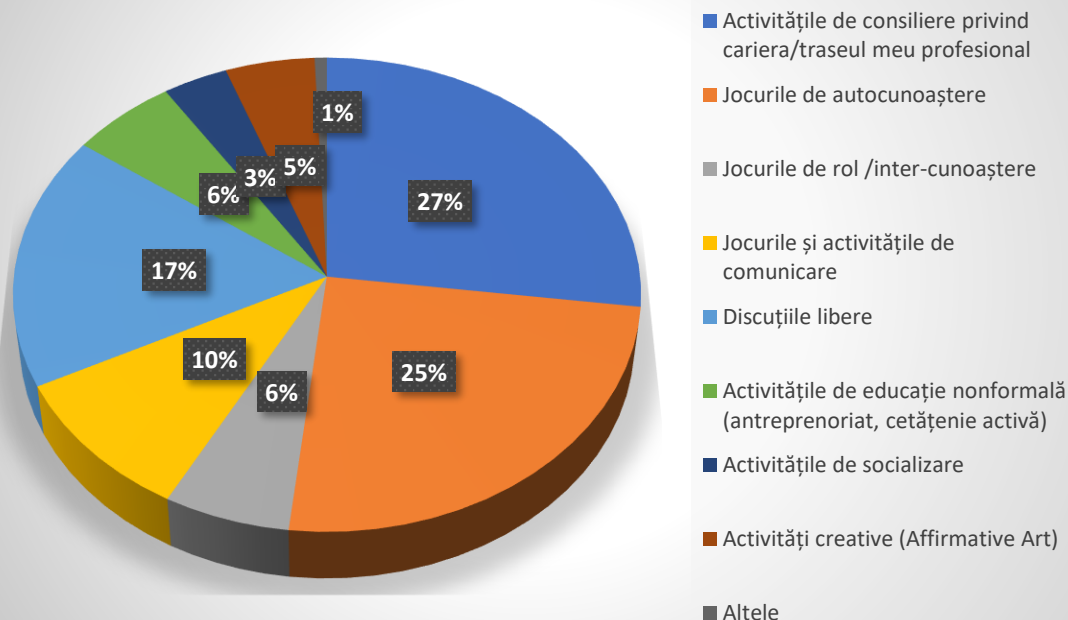
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

În ceea ce privește nivelul de mulțumire cu privire la activitățile la care au luat parte, peste 90% s-au declarat foarte mulțumiți și mulțumiți, în timp ce 5% au ales varianta „nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)”, iar 3% au selectat că „nu știu/nu răspund”

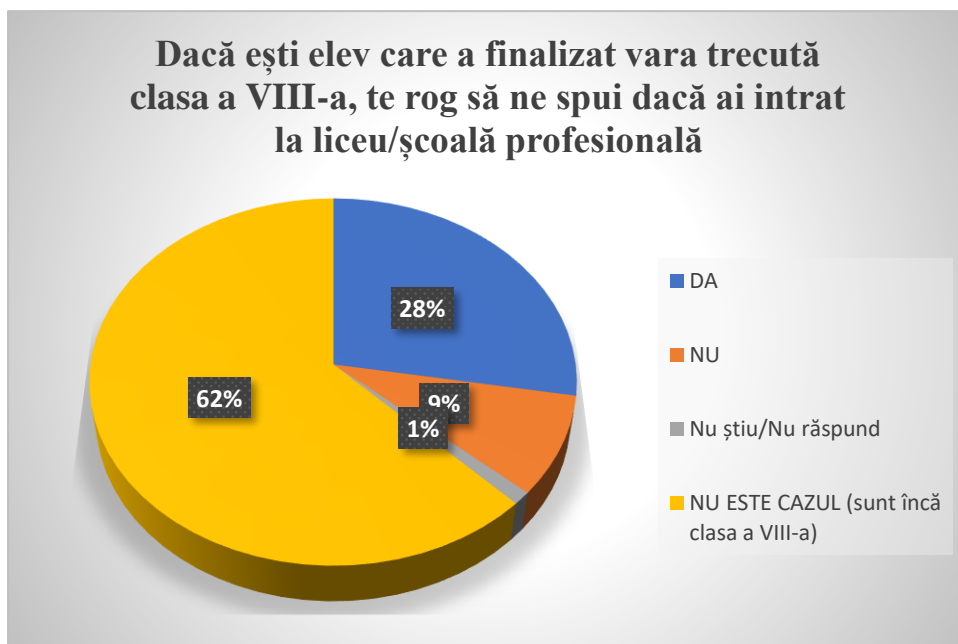
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Care dintre activități ți-au plăcut cel mai mult dintre
cele la care ai participat?

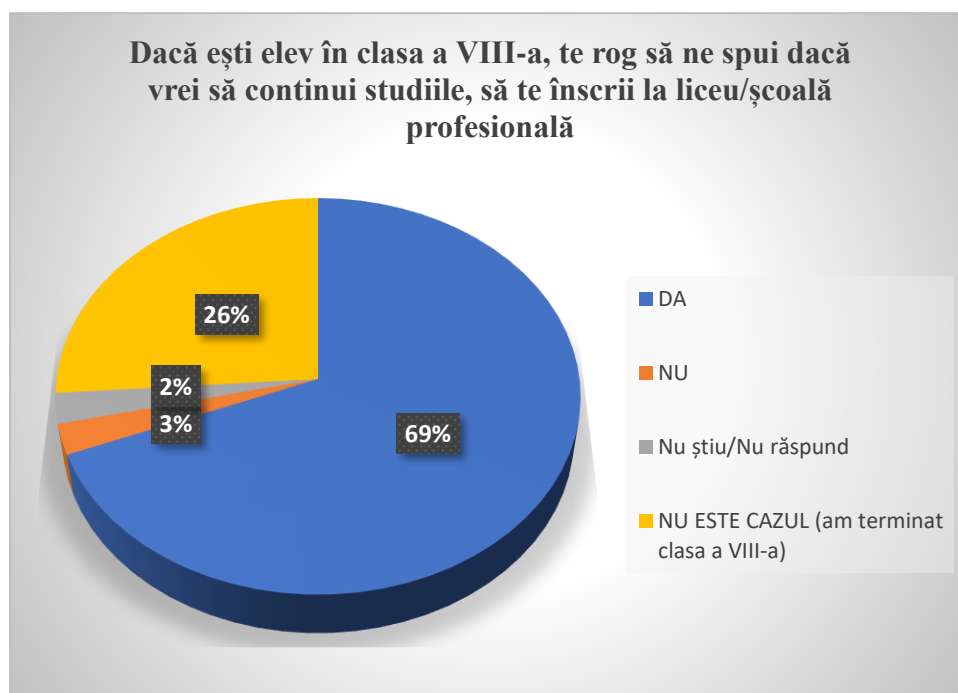
Activitățile favorite ale elevilor sunt cele de consiliere privind cariera și traseul profesional (27%), cât și jocurile și activitățile de comunicare (25%). Discuțiile libere au fost preferate, de asemenea, de 17% dintre elevi.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Dintre elevii care au finalizat clasa a VIII-a, aproximativ 75% au declarat că au intrat la un liceu sau școală profesională. Trebuie precizat că, din cauza dificultăților de a intra în contact cu elevii care au finalizat anul trecut, un număr mai scăzut de elevi din această categorie au răspuns la aceste întrebări, cât și că este posibil ca elevii aflați în clasa a VIII-a anul acesta să fi confundat răspunsurile și, în loc să aleagă opțiunea „nu este cazul (sunt încă clasa a VIII-a)” să bifeze opțiunea „nu”.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

În ceea ce privește elevii care se află în clasa a VIII-a, 93% dintre ei au spus că intenționează să continue studiile, mai precis să se înscrie la liceu sau școală profesională.

Enunțuri cu privire la activitățile proiectului	DA	NU	Nu știu/Nu răspund
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a motivat să finalizez studiile gimnaziale.	72%	14%	15%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat să îmi aleg liceul/școala profesională la care să mă înscriu.	58%	26%	16%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit să obțin rezultate mai bune la școală.	63%	23%	14%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit în îmbunătățirea relației cu profesorii.	68%	18%	13%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit în îmbunătățirea relației cu colegii.	71%	21%	8%

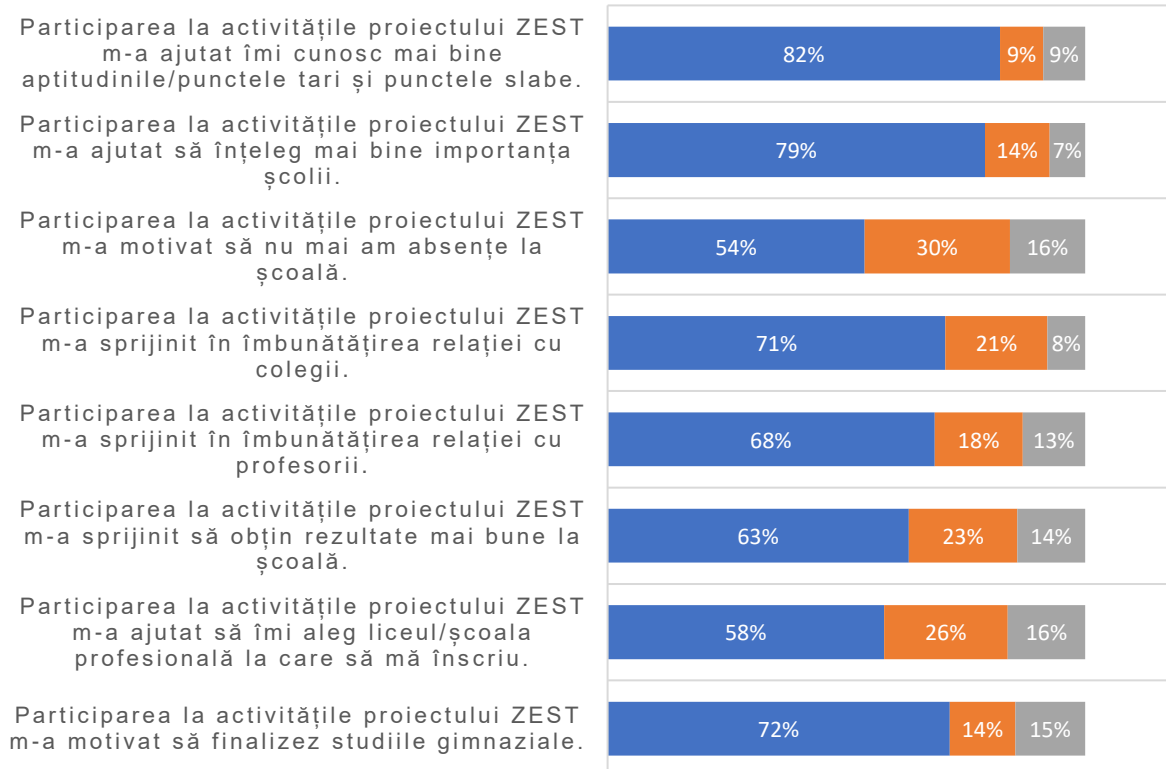
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a motivat să nu mai am absențe la școală.	54%	30%	16%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat să înțeleg mai bine importanța școlii.	79%	14%	7%
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat îmi cunosc mai bine aptitudinile/punctele tari și punctele slabe.	82%	9%	9%

30

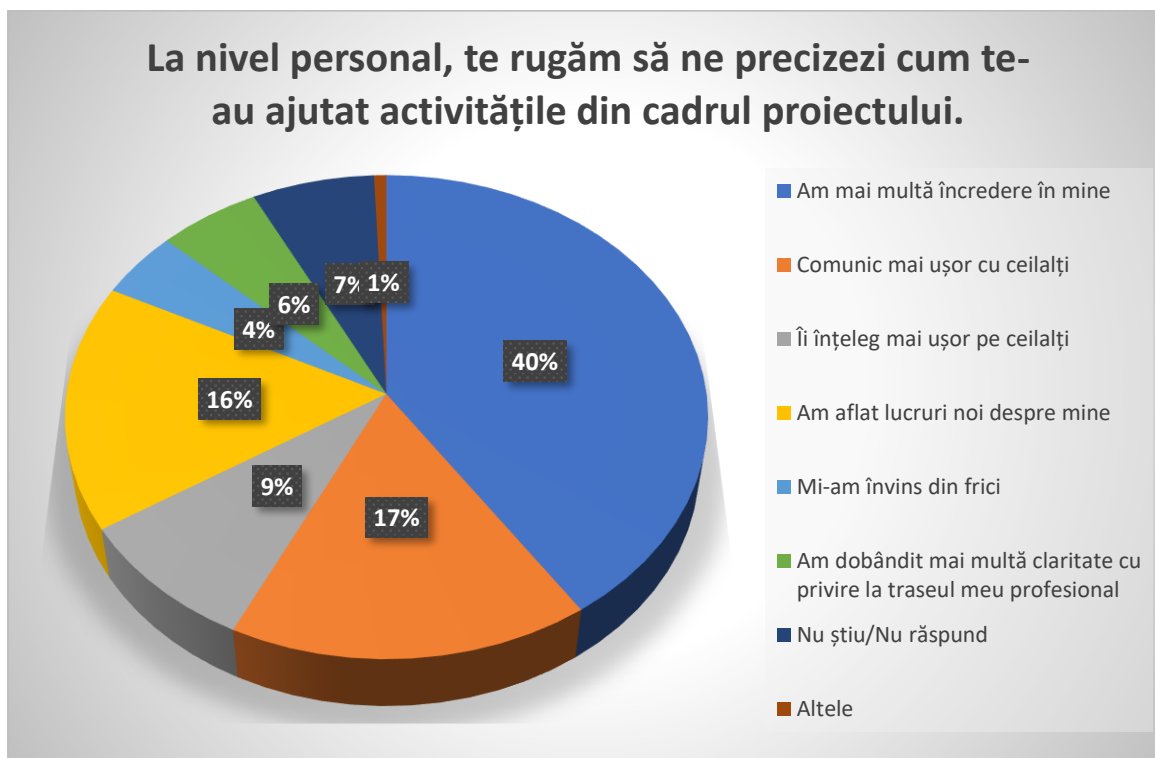
Te rugăm mult să ne spui dacă ești de acord cu următoarele enunțuri cu privire la activitățile proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

■ DA ■ NU ■ Nu știu/Nu răspund

Referitor la avantajele participării la activitățile din proiect, de consiliere și dezvoltare personală, cât și de antreprenoriat și educație civică, 82% au spus că, în urma lor, își cunosc mai bine aptitudinile/punctele tari și punctele slabe, 79% dintre respondenți au declarat că i-a ajutat să înțeleagă mai bine importanța școlii, 72% au precizat că s-au simțit motivați să finalizeze studiile gimnaziale, iar 71% au primit sprijin în îmbunătățirea relației cu colegii.

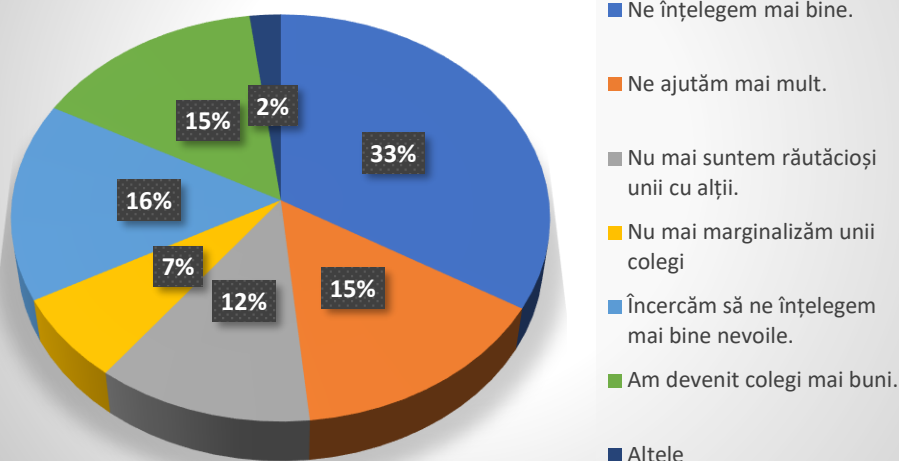
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

La nivel personal, cei mai mulți dintre elevi, 40%, au spus că au mai multă încredere în ei.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

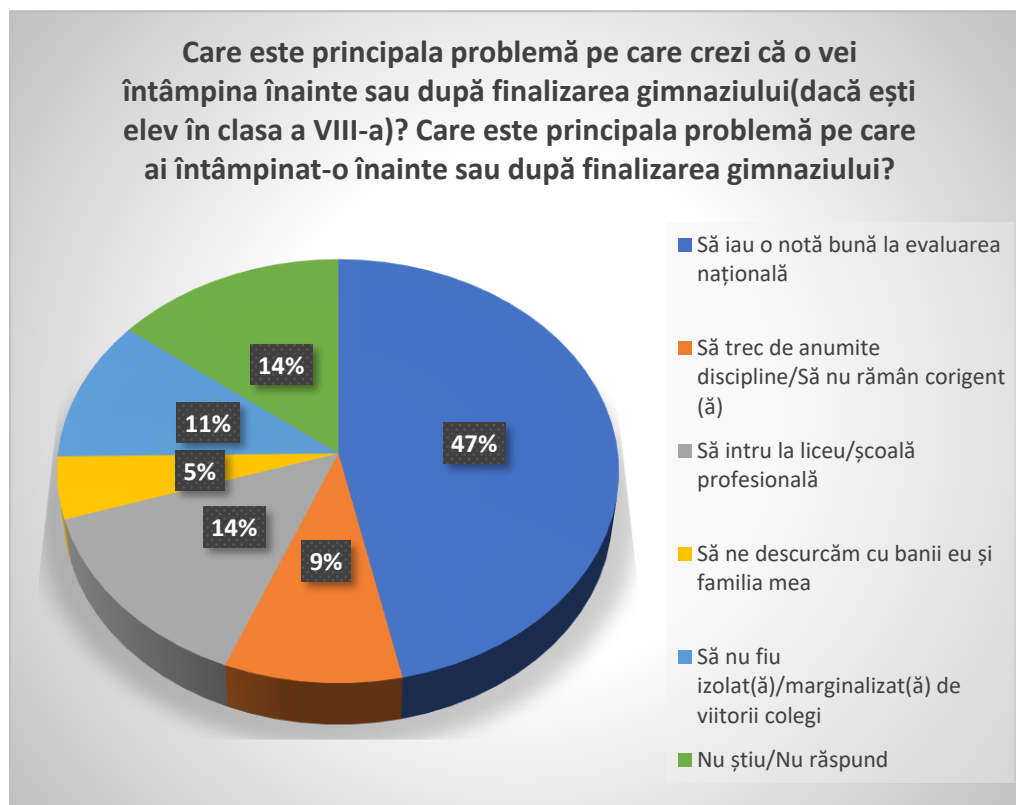
La nivelul școlii și colectivului din care faci
parte la școală, cum crezi că activitățile
din proiect v-au ajutat?

32

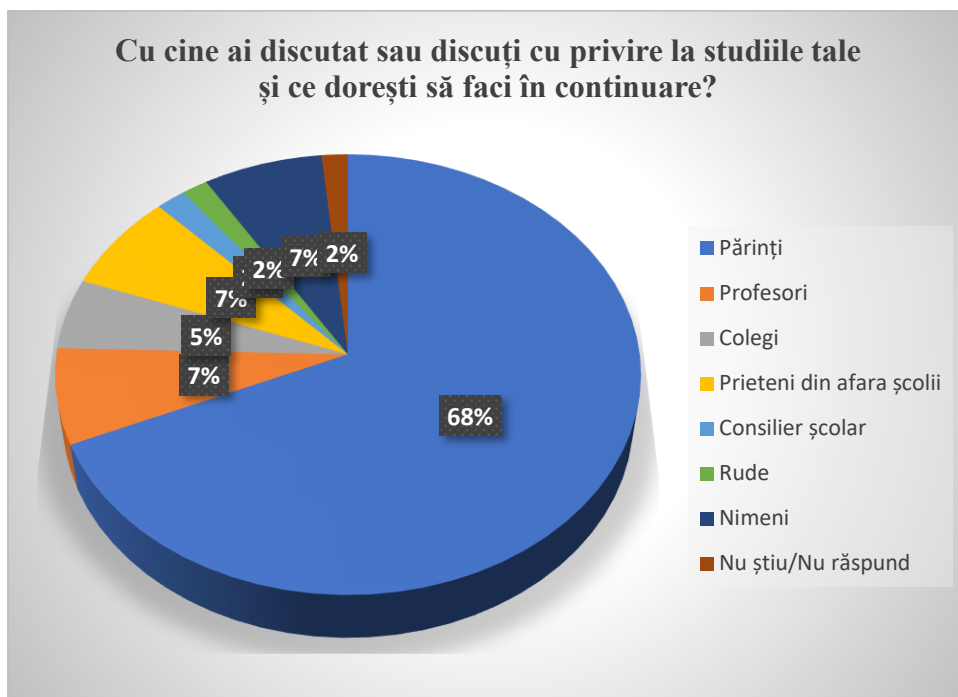
Sprijinul oferit în cadrul activităților din proiect au avut impact și asupra dinamicii dintre elevi în cadrul colectivului, 33% dintre elevi au spus că se înțeleg mai bine, în timp ce 16% au declarat că încearcă să își înțeleagă mai bine nevoile, iar 15% au spus că se ajută mai mult reciproc și tot 15% consideră că au devenit colegi mai buni.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

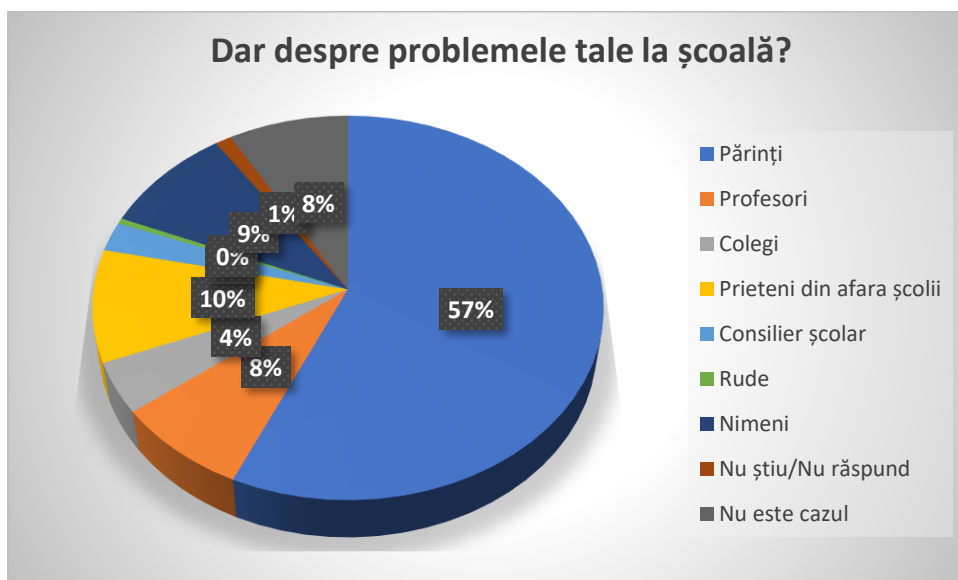

În ceea ce privește principala problemă pe care elevii cred că o vor întâmpina înainte sau după finalizarea gimnaziului sau pe care au întâmpinat-o înainte sau după finalizarea gimnaziului, aproape jumătate dintre ei (47%) au spus că aceasta este obținerea unei note bune la evaluarea națională.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

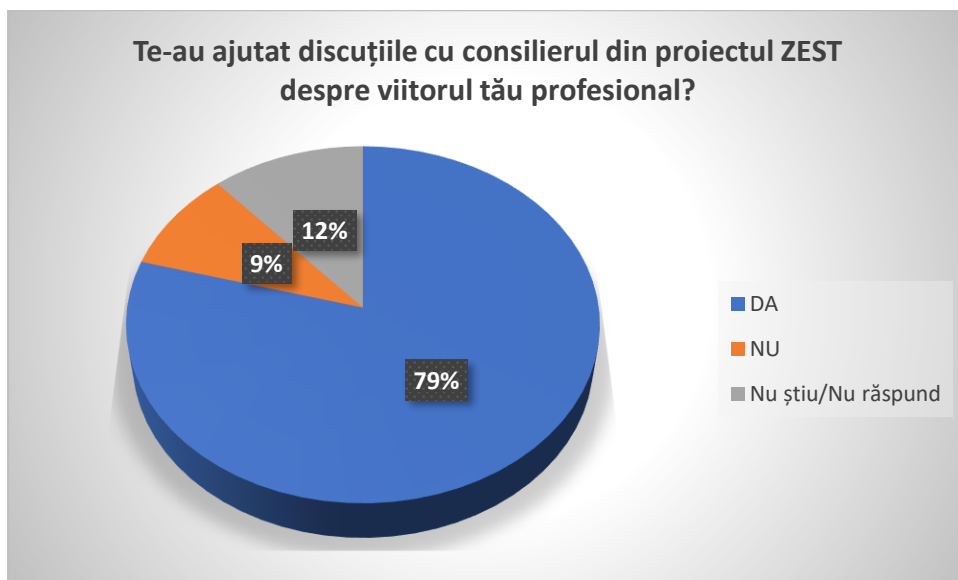

Referitor la persoanele cu care discută despre studii și ceea ce doresc să facă în continuare, 68% spun că aceștia sunt părinții.

Despre problemele la școală, majoritatea vorbesc cu părinții (57%) și o mică parte cu prieteni din afara școlii (10%) și cadre didactice (8%). **Îngrijorător este că 9% dintre elevi nu vorbesc cu nimeni despre aceste probleme.**

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

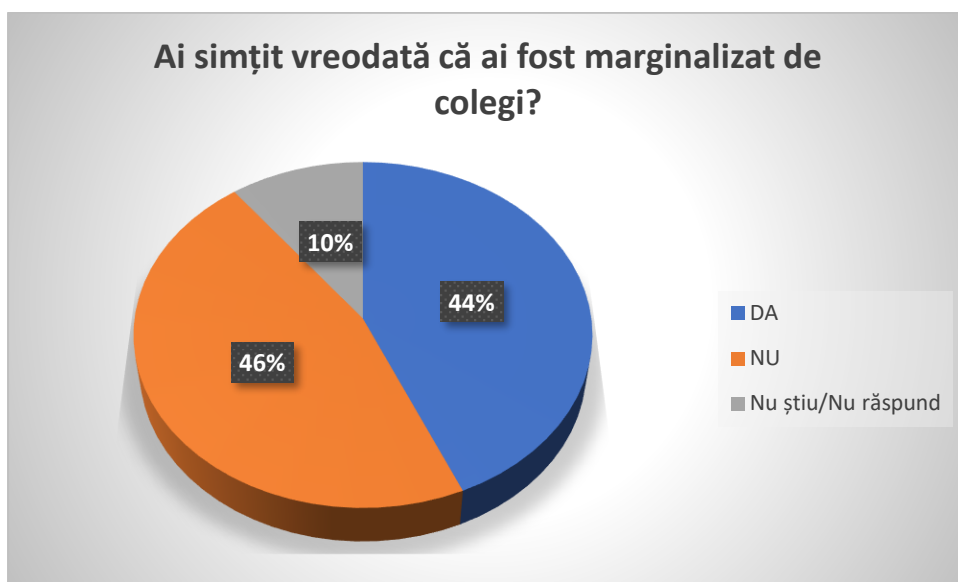
Discuțiile cu consilierul din proiect despre viitorul profesional au ajutat 79% dintre elevi să ia decizii cu privire la ceea ce urmează să facă.

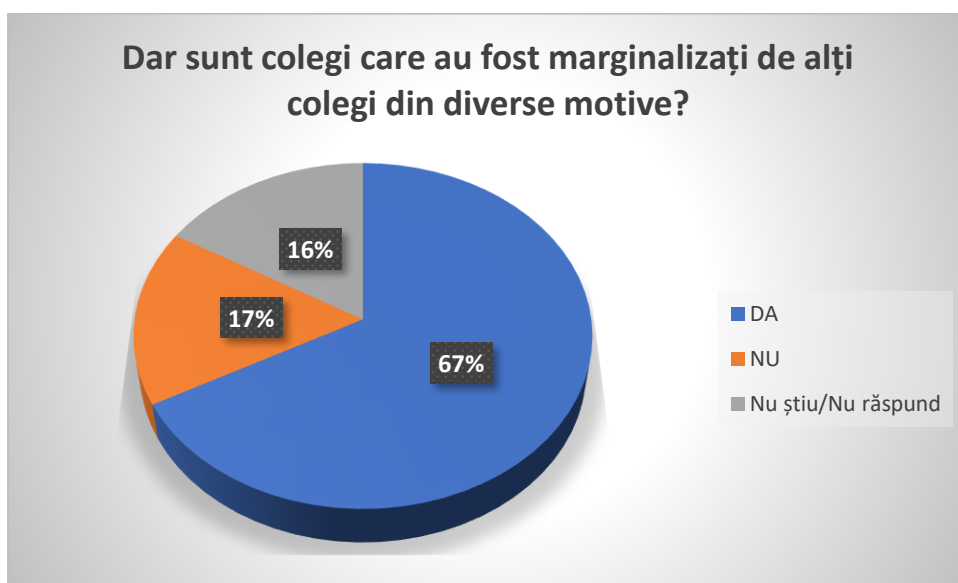
De asemenea, 71% dintre elevi au spus că i-a ajutat să facă un plan de dezvoltare personală (cu obiective pe termen scurt, mediu și lung pe plan educațional, profesional și personal) în alegerea liceului și școlii profesionale.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Bullying și marginalizare

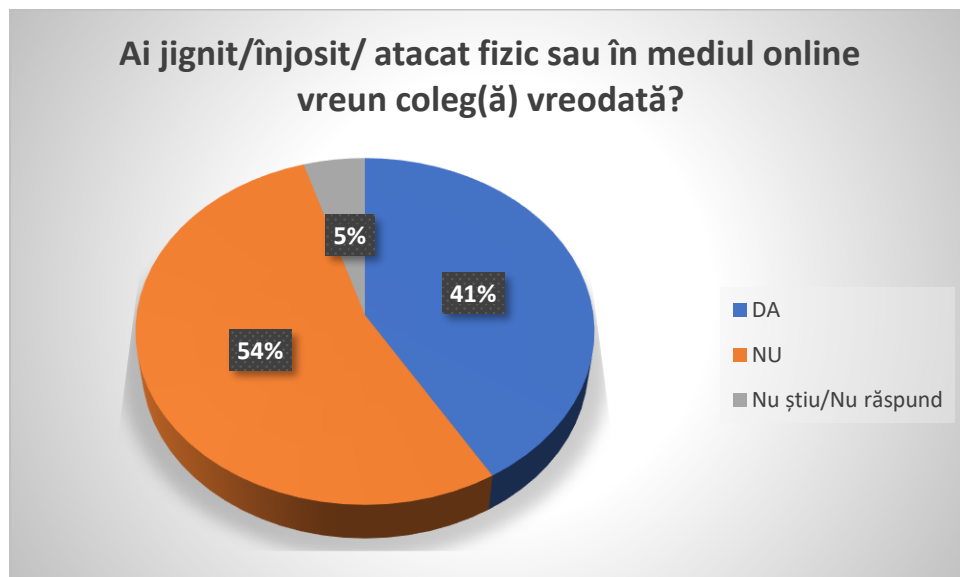
Totuși, în ceea ce privește fenomenul bullyingului și marginalizării, un procent important de elevi – 44% – au spus că s-au simțit marginalizați de colegi.

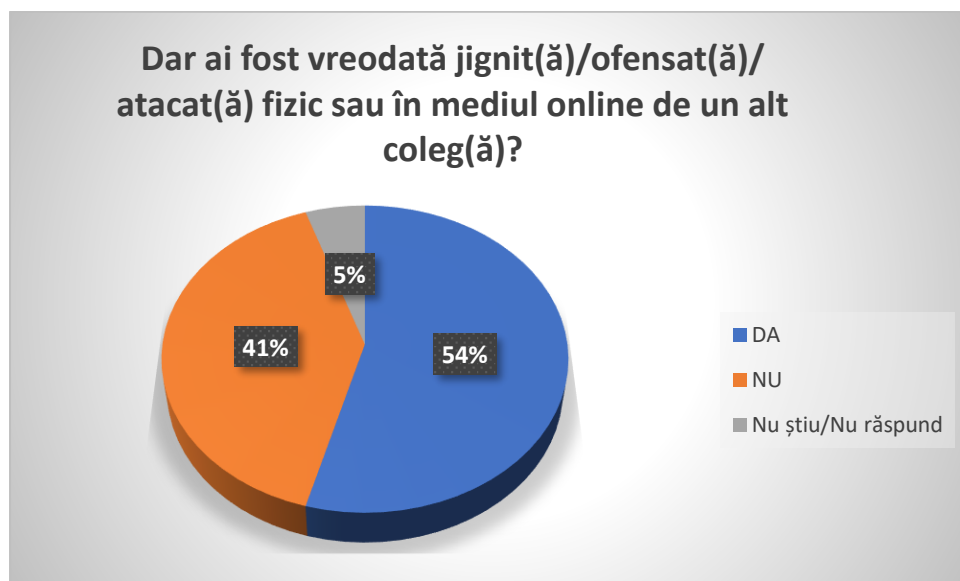
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

În ceea ce privește marginalizarea altor colegi în cadrul colectivului din diverse motive, 67% dintre elevi au spus că acest lucru a avut loc.

37

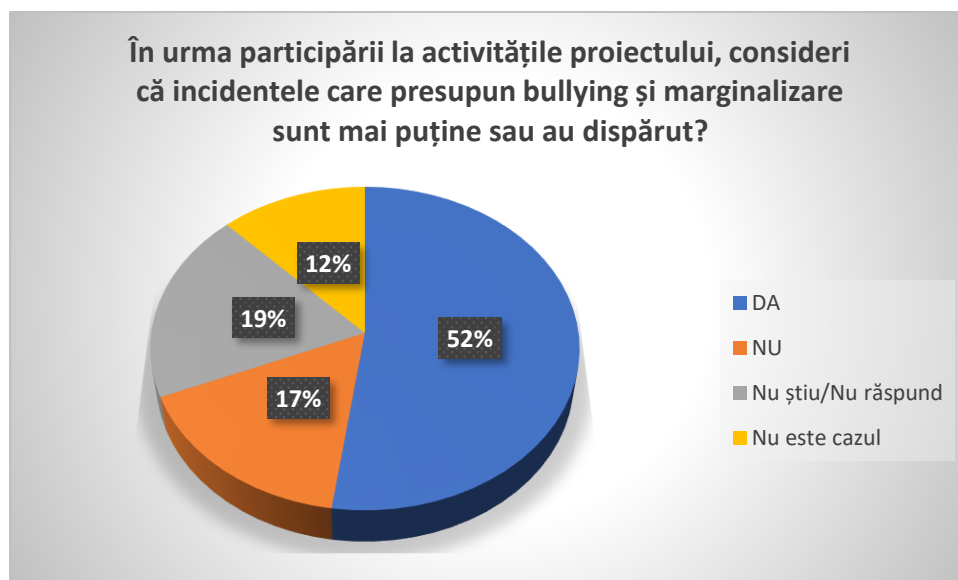

Un procent semnificativ de elevi - 41% - au spus că au jignit/înjosit/atacat fizic sau în mediul online un coleg(ă).

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Pe de altă parte, 54%, mai mult de jumătate dintre elevi, au mărturisit că au fost la un moment dat jigniți/ofenșați/ atacați fizic sau în mediul online de colegi.

38

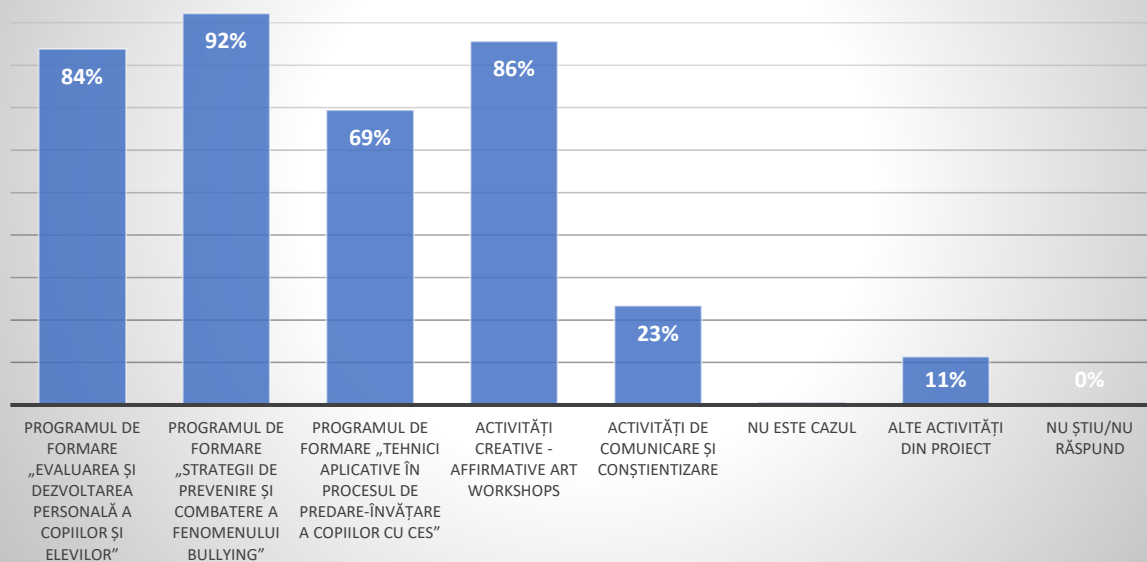
Doar 52% dintre elevi au spus că în urma participării la activitățile proiectului, incidentele care presupun bullying sau marginalizare au scăzut ca număr sau au dispărut.

3.2. Perspectiva cadrelor didactice

La chestionarul adresat cadrelor didactice, au răspuns 167 profesori, dintre care 55% predau la școli din județul Neamț și 45% la școli din județul Prahova.

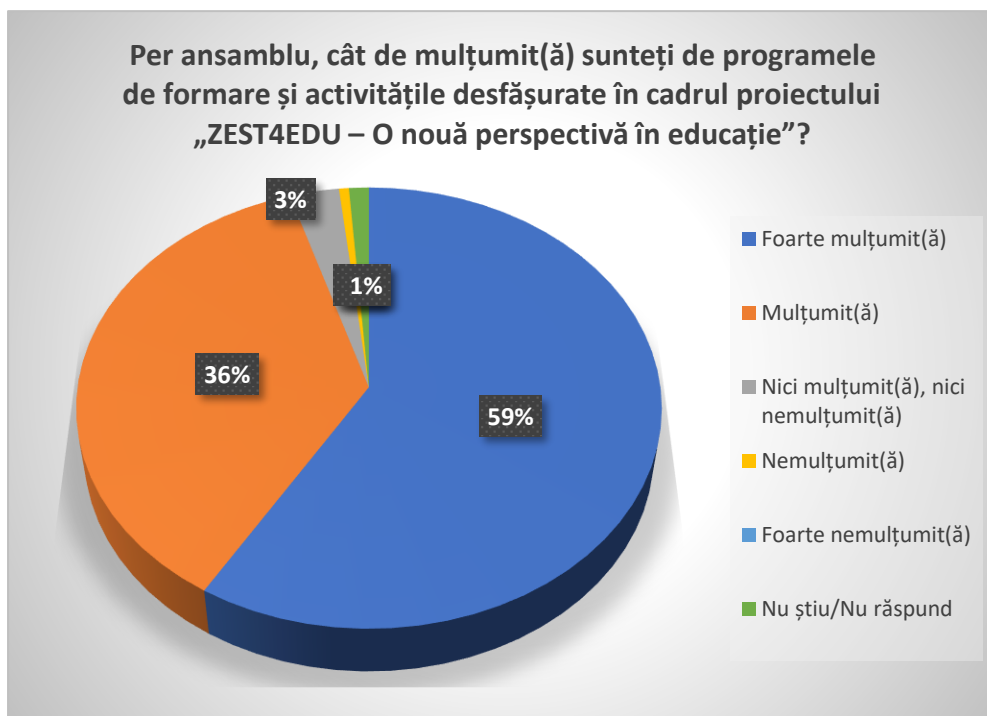
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Per ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de programele de formare și activitățile desfășurate în cadrul proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

Cadrele didactice chestionate au participat la activitățile proiectului dedicate lor, cursuri de formare profesională, activități de conștientizare și comunicare și alte activități din proiect.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Peste 95% dintre cadre didactice sunt foarte mulțumite sau mulțumite de programele de formare și activitățile desfășurate în cadrul proiectului.

Schimbările cele mai importante în relația cu elevii care s-a produs în urma participării la activitățile proiectului din perspectiva cadrelor didactice sunt:

- Îmbunătățirea comunicării cu aceștia;
- Colaborare mai mare din partea elevilor în a își exprima opiniile și a își împărtăși problemele;
- Înțelegere mai mare din partea cadrelor didactice a problemelor copiilor;

Câteva mărturii:

Am inteles că neparticiparea elevilor la activitățile didactice și unele comportamente nepotrivite sunt cauzate de anumite tulburări, iar acești copii au nevoie de sprijinul familiei, al școlii și al specialiștilor.

O înțelegere mai bună a nevoilor și a problemelor cu care se confruntă elevii.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Faptul că mi-a schimbat perspectiva de a-i privi pe copii, acum încercând să înțeleg și mai mult ce se află în spatele unui comportament inadecvat și să ajut.

Întrebați cum cred că vor continua să aplice lucrurile învățate în cadrul proiectului cu elevii la clasă, profesorii au spus că vor folosi metode de predare prin joc, vor integra la ore mai multe activități practice, exerciții creative, vor încerca să implementeze strategiile de bullying și de incluziune a elevilor cu CES.

41

Câteva mărturii:

Pentru că s-a creat o punte de legătură, vom continua să lucrăm și să aplic la clasă în ore, dar și în activitățile zilnice ceea ce am învățat.

Deși nu am dirigenție, voi încerca să aplic unele jocuri și tehnici de relaxare la orele de educație muzicală și voi încerca să realizez programă adaptată și planificare adaptată pentru copiii cu CES pe care îi am la diverse clase.

Voi folosi cât mai multe jocuri și povești terapeutice în activitățile de dezvoltare personală.

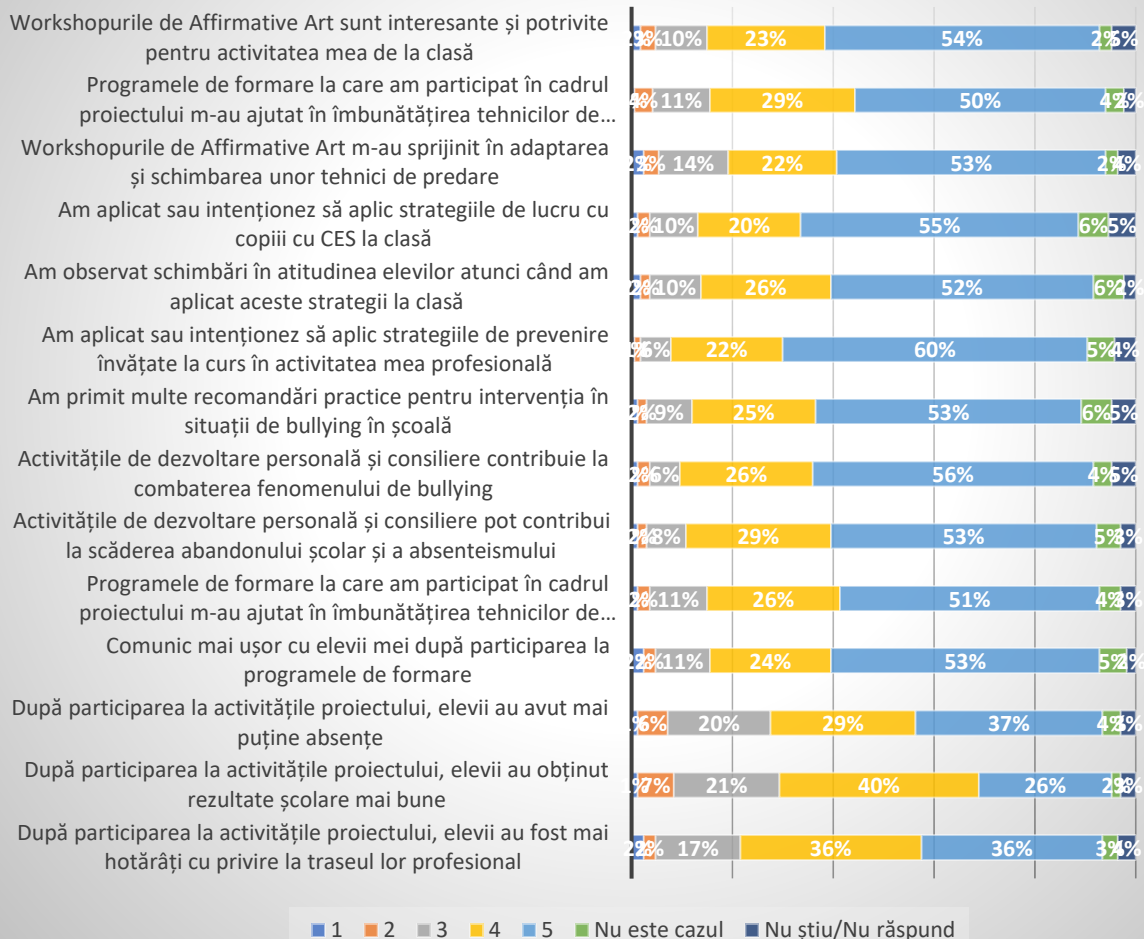
Impactul activităților asupra elevilor și cadrelor didactice este foarte mare, peste 70% dintre cadrele didactice fiind de acord cu majoritatea enunțurilor din tabel.

- 82% dintre cadrele didactice au spus că aplică sau intenționează să aplice strategiile de prevenire a bullyingului învățate la curs în activitatea profesională
- 82% dintre profesori susțin că Activitățile de dezvoltare personală și consiliere contribuie la combaterea fenomenului de bullying
- 82% sunt de părere că Activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului
- 79% consideră că Programele de formare la care au participat în cadrul proiectului i-au ajutat în îmbunătățirea tehnicilor de evaluare la clasă

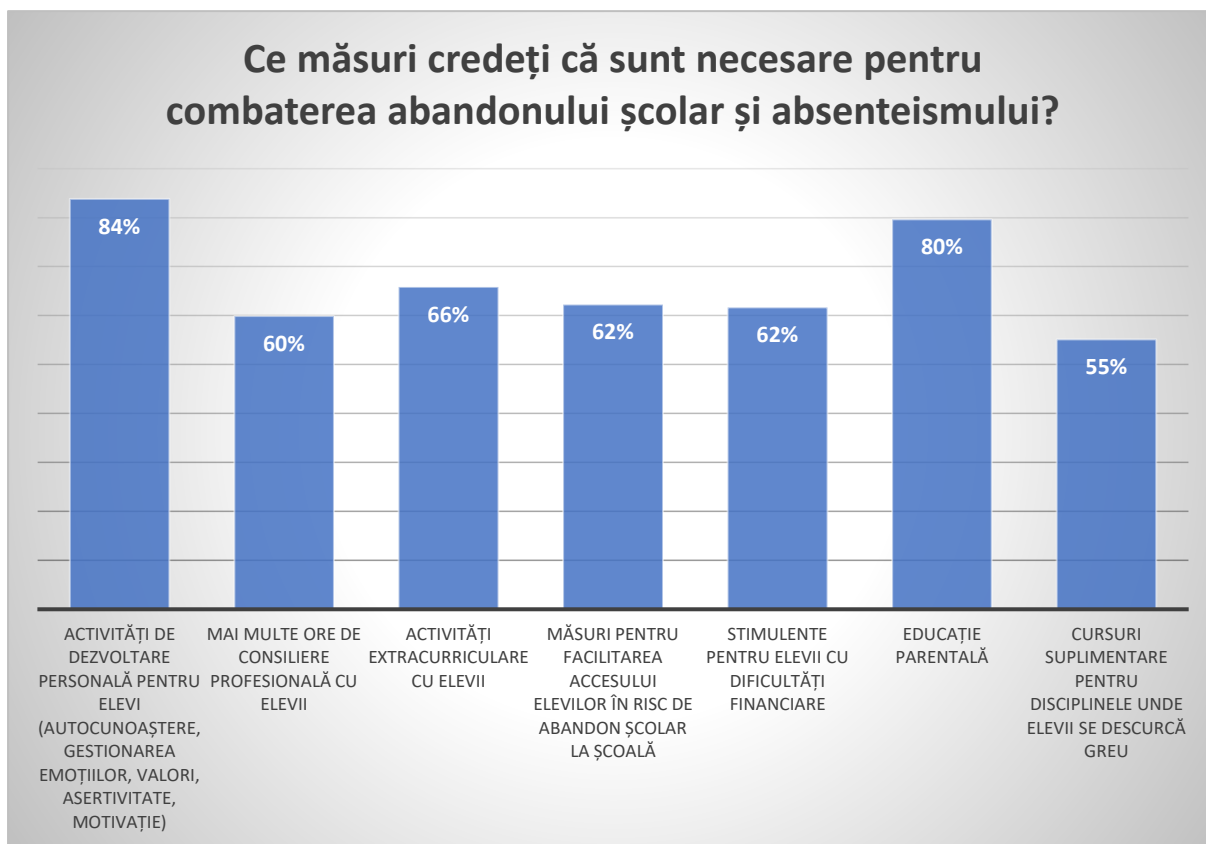
Este important de precizat faptul că 66% dintre profesorii au spus că după participarea la activitățile proiectului, elevii au obținut rezultate școlare mai bune și au avut mai puține absențe.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

După participarea la activitățile proiectului, Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă Dezacord total, 2- Dezacord parțial, 3- Nici dezacord. Nici acord, 4- Acord parțial, 5- Acord total) vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți de acord cu următoarele

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

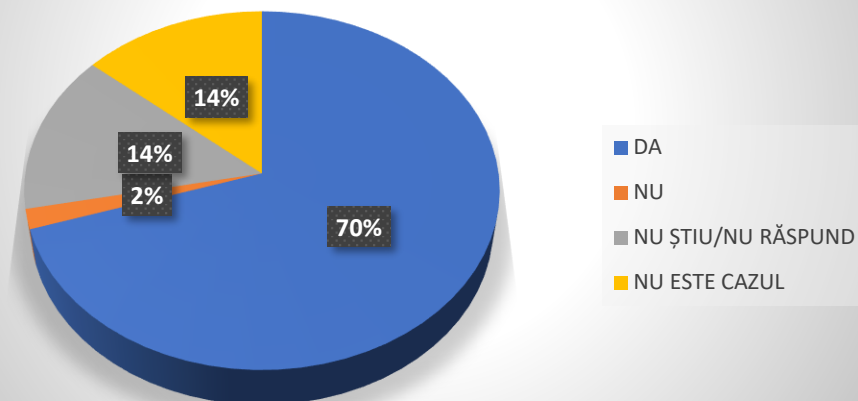

În ceea ce privește măsurile pentru combaterea abandonului școlar și a absenteismului¹⁶, 84% sunt de părere că activitățile de dezvoltare personală pentru elevi (autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, valori, asertivitate, motivație) sunt cele mai necesare, în timp ce 80% susțin educația parentală.

¹⁶ Întrebare cu posibilitatea de a oferi răspuns multiplu.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

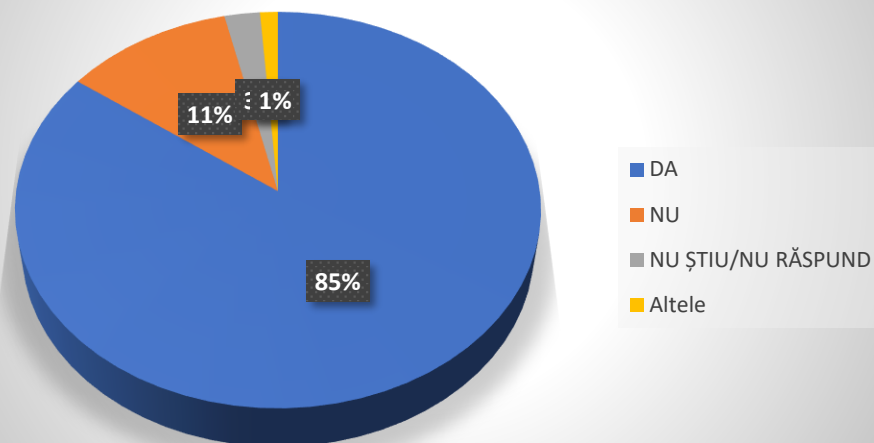
După participarea la programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES”, considerați că recunoașteți tipul de probleme cu care se confruntă un copil cu cerințe speciale?

44

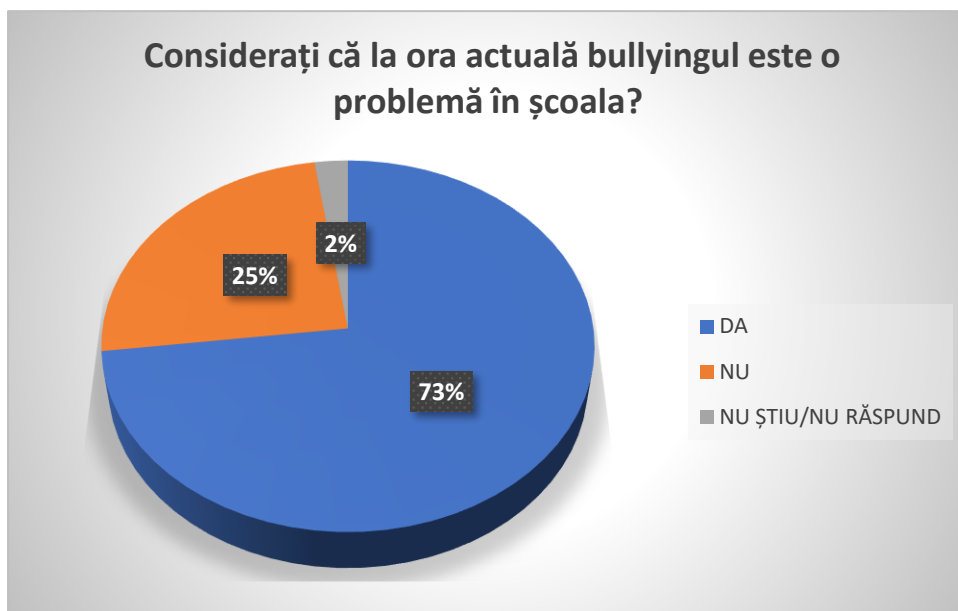
De asemenea, după participarea la programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES”, 70% dintre profesori spun că recunosc tipul de probleme cu care se confruntă un copil cu cerințe educaționale speciale.

Momentan, oferiți sfaturi privind cariera și consiliere profesională elevilor?

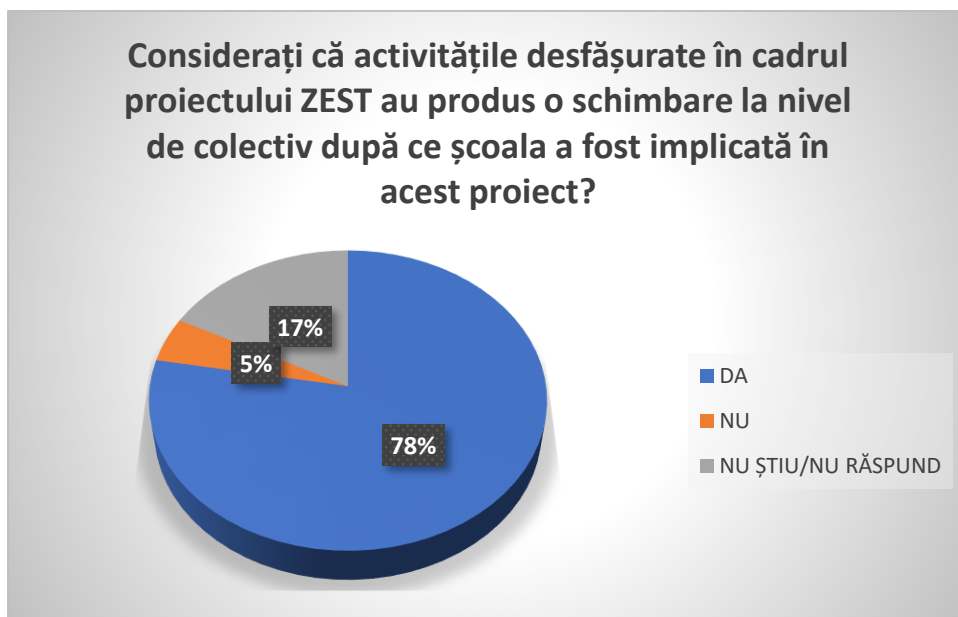
Întrebați dacă momentan oferă sfaturi privind cariera și consiliere profesională elevilor, cadrele didactice au răspuns în proporție de 85% afirmativ.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

45

Întrebați dacă consideră că la ora actuală bullying-ul este o problemă în școală, 73% dintre cadrele didactice au răspuns afirmativ.

La nivel de colectiv în școlile implicate în proiect, 78% dintre cadre didactice sunt de părere că s-a produs o schimbare. Această schimbare se referă, în opinia lor, la o colaborare mai bună, la deschidere spre discutarea și abordarea problemelor, la scăderea absențelor, la reducerea bullyingului, la o implicare mai mare a elevilor la ore, la îmbunătățirea metodelor de predare.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Câteva mărturii ale cadrelor didactice:

- ✓ *Am învățat să lucrăm mai mult în echipă, să cooperăm și să discutăm mai mult.*
- ✓ *Pe moment, mulți sunt mult mai conștienți de situațiile de bullying, să sperăm că această atenție sporită și vigilență să se mențină în continuare.*
- ✓ *S-a redus considerabil fenomenul de bullying, elevii în risc de abandon au frecventat mai des cursurile.*
- ✓ *Măsurile aplicate și orele de consiliere au dus la o mai bună colaborare între elevi, dar și la nivelul elev-profesor și chiar profesor-profesor.*
- ✓ *S-au făcut mai dese activitățile în orele de dirigenție.*

46

Referitor la impactul proiectului, cadrele didactice au enumerat importanța informațiilor obținute, a conștientizării unor probleme cu care se confruntă elevii, a îmbunătățirii comunicării, colaborării, metodelor de predare, a abordării cu mai multă seriozitate a școlii și orelor de curs de către elevi.

Câteva mărturii ale cadrelor didactice:

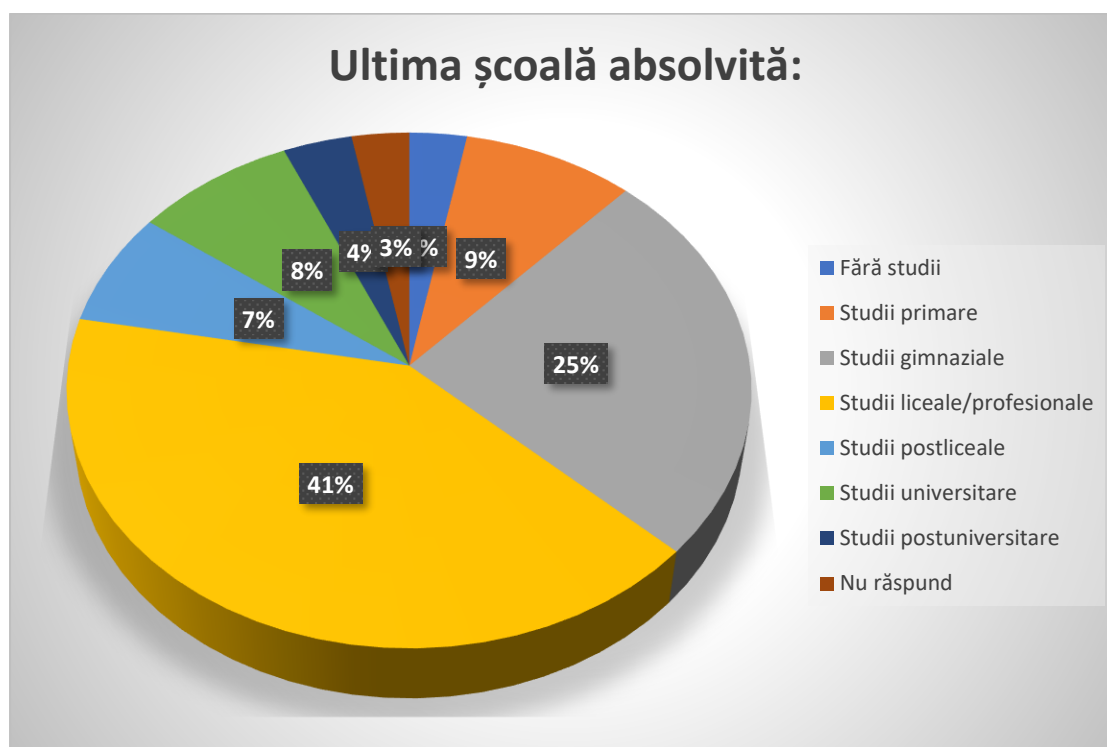
- ✓ *Am devenit mai conștientă de problemele de sănătate fizică și mentală pe care le au sau le pot avea copiii. Am primit multe răspunsuri privind modul în care ar trebui să lucrez cu copiii aflați în diferite situații de risc.*
- ✓ *M-au ajutat să mă apropiu mai mult de copii și să îmi îmbunătățesc metodele de predare, astfel încât să încercam să reducem absenteismul și abandonului școlar.*
- ✓ *Înșușirea unor noi strategii pe care să le aplic la clasă și în relația profesor- elev- părinte.*
- ✓ *Schimbul de idei, impresii cu formatorii mi-au clarificat anumite probleme legate de fiecare temă abordată la curs.*
- ✓ *Prezența pentru prima dată a unei persoane (din altă țară) cu o altă viziune asupra modului de relaționare, m-a determinat să încerc implicarea școlii într-un proiect Erasmus.*
- ✓ *Din interesul manifestat de unii elevii pentru activitatea de consiliere cu domnul psiholog, am dedus că se impune prezența unei persoane calificate la nivelul școlilor și din mediul rural.*

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

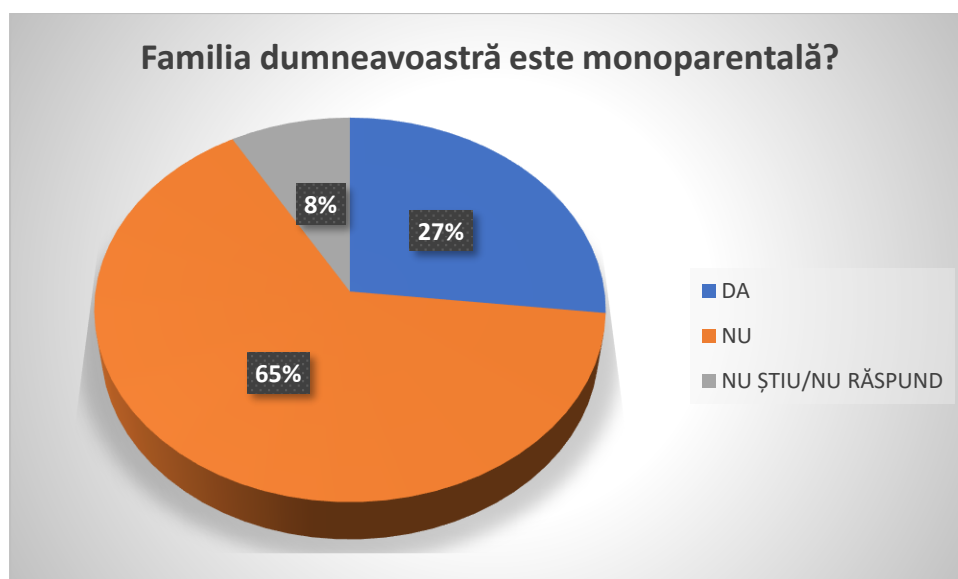
3.3. Perspectiva părinților

La chestionarul adresat părinților au răspuns 168 de persoane, dintre care 90% femei și doar 10% bărbați.

47

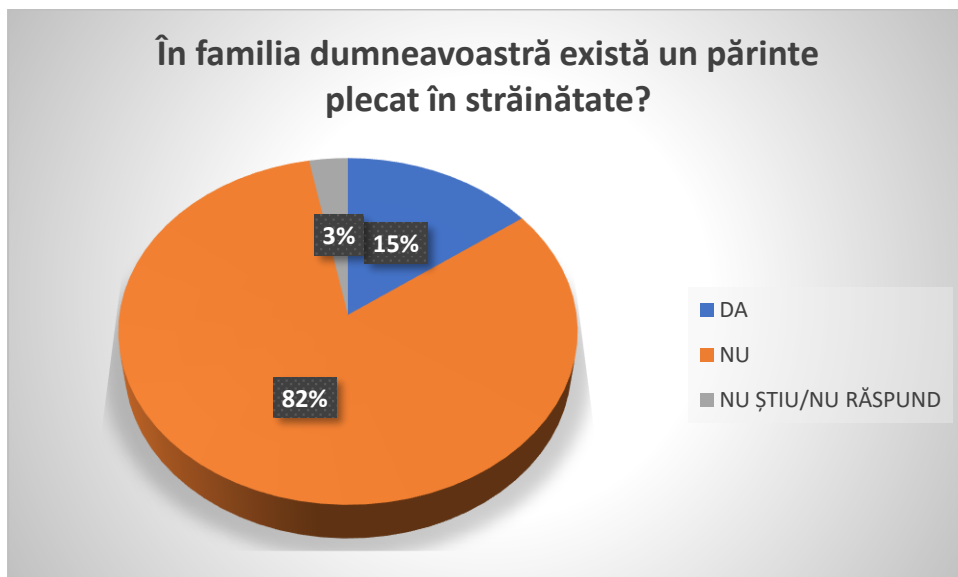

Dintre aceștia, cea mai mare parte au studii liceale/profesionale (41), iar 25% au studii gimnaziale.

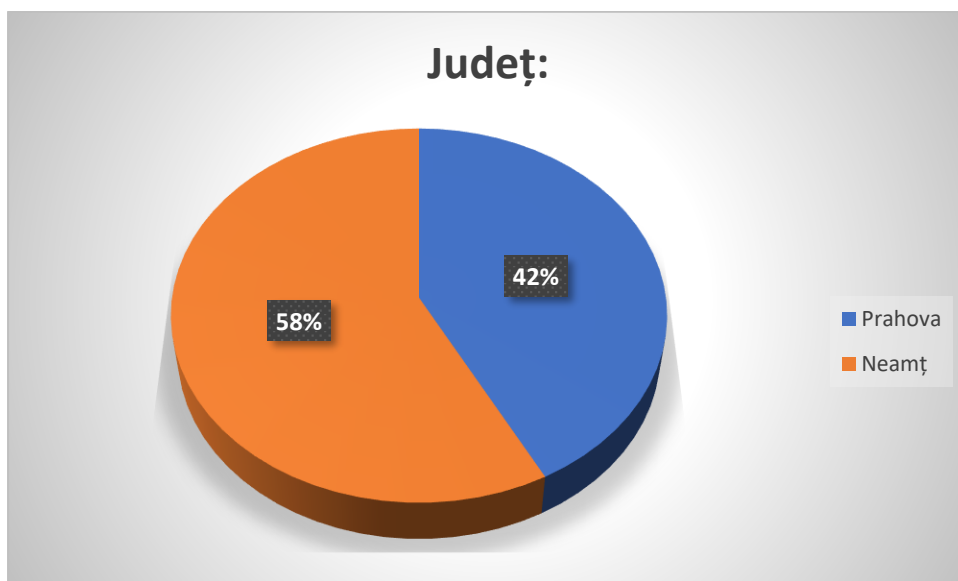

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

De asemenea, 27% sunt părinți singuri, 15% au spus că în familia lor există un părinte aflat în străinătate.

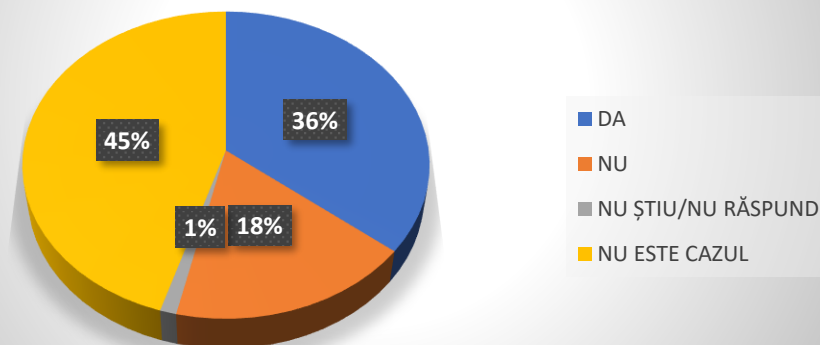

Cu privire la mediul de locuire, 30% locuiesc în mediul urban și 70% în mediul rural. 58% dintre respondenți au domiciliul în județul Neamț și 42% au domiciliul în județul Prahova.

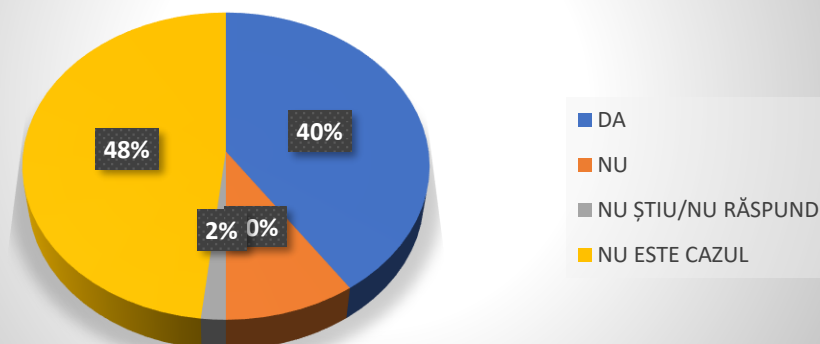
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Pentru părinții elevilor care au finalizat clasa a VIII-a: Copilul dumneavoastră a absolvit evaluarea națională?

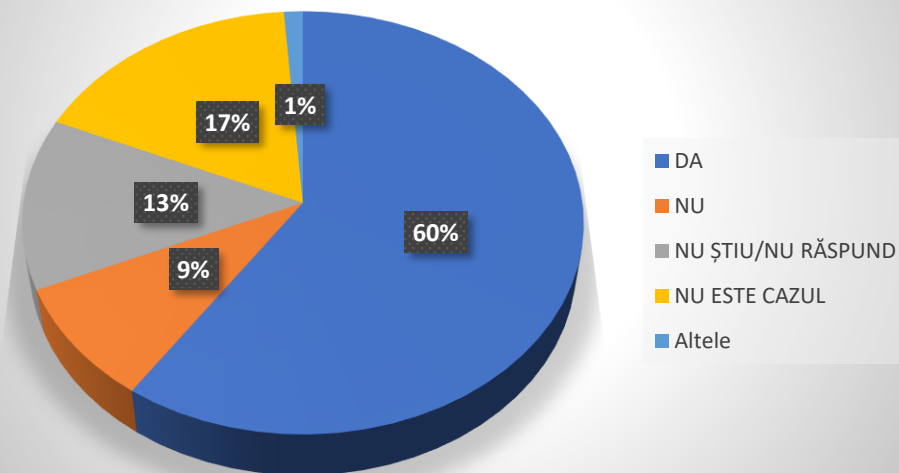
La întrebarea privind absolvirea evaluării naționale, dintre părinții care au copii ce au finalizat clasa a VIII-a, 69% au răspuns afirmativ. În proporție de 80% părinții copiilor care au terminat clasa a VIII-a au spus că aceștia au intrat la liceu sau școală profesională.

Pentru părinții elevilor care au finalizat clasa a VIII-a: Copilul dumneavoastră a intrat la un liceu/școală profesională?

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

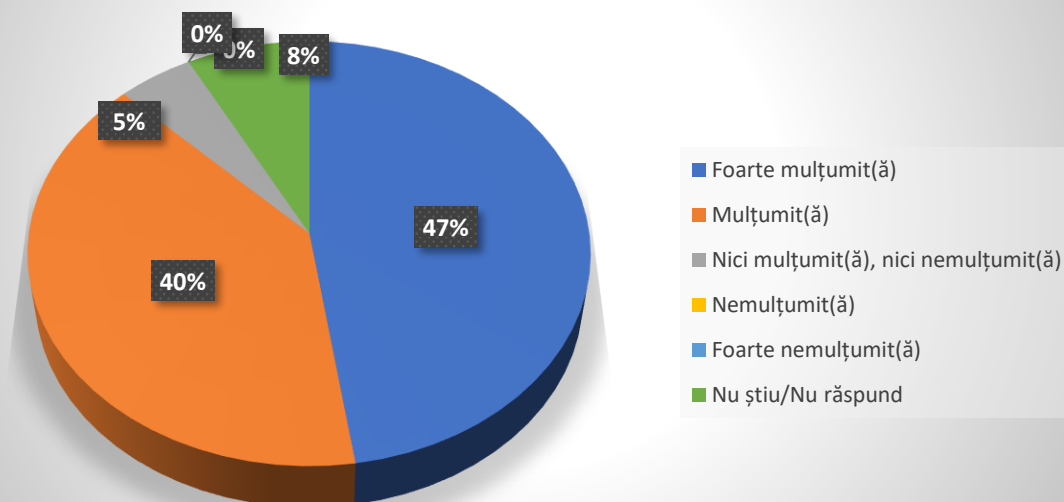
Pentru părinții elevilor care sunt clasa a VIII-a:
Copilul dumneavoastră știe ce va face după
terminarea gimnaziului?

50

În cazul părinților elevilor care sunt clasa a VIII-a, 73% spun că aceștia știu la ce liceu sau școală profesională vor să intre.

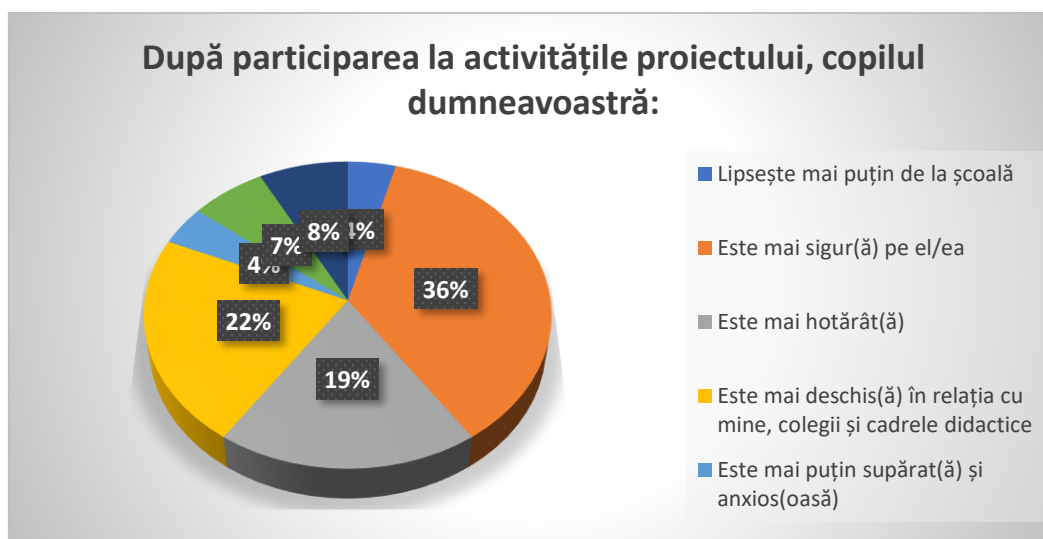
Per ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de activitățile
desfășurate în cadrul proiectului la care dumneavoastră
și/sau copilul dumneavoastră a participat?

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

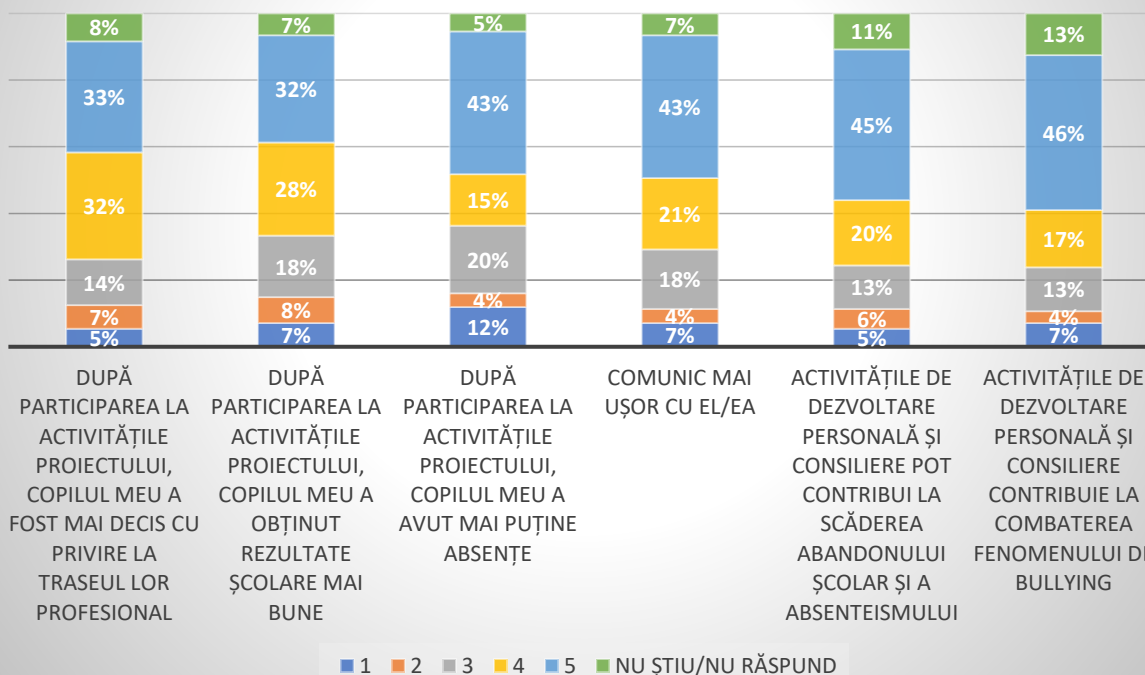
Dintre părinți, 87% se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de activitățile la care au participat ei sau copiii lor din proiect.

Dintre avantajele participării la activități, 36% au semnalat mai ales că elevii sunt mai siguri pe ei, 22% au spus că sunt mai deschiși în relațiile cu ei, colegi și cadre didactice, iar 19% susțin că aceștia sunt mai hotărâți.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

După participarea la activitățile proiectului, Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă Dezacord total, 2- Dezacord parțial, 3- Nici dezacord. Nici acord, 4- Acord parțial, 5- Acord total) vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți de acord cu următoarele

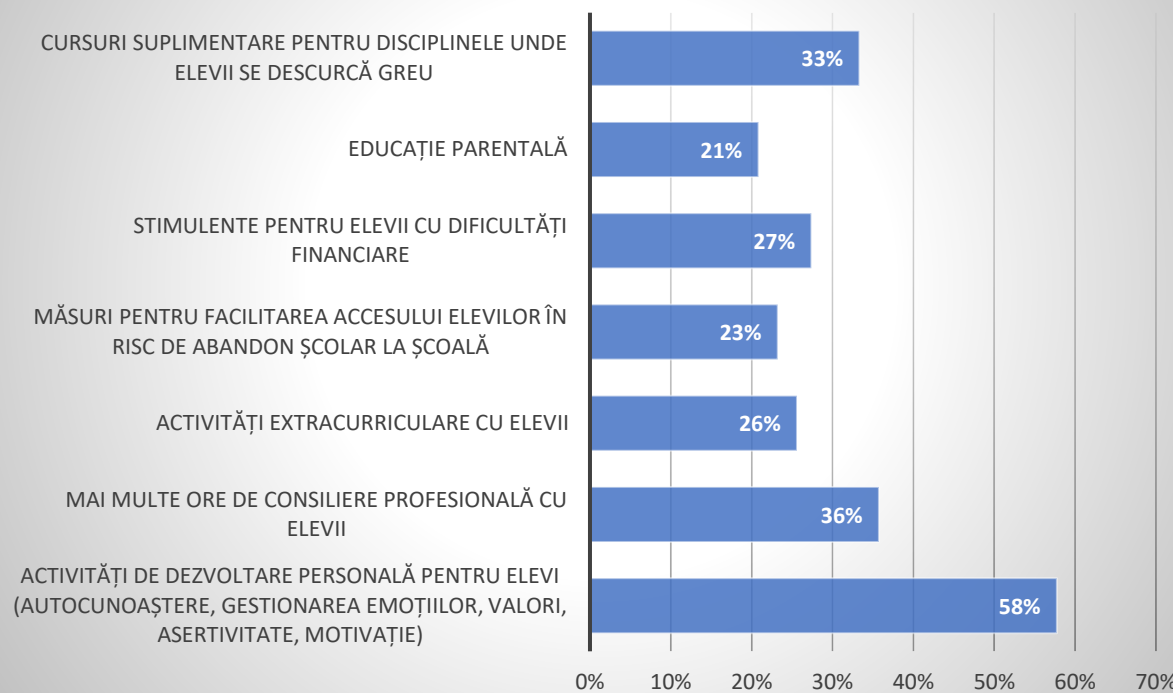

De asemenea, cu privire la schimbările pozitive care au avut loc în viața copiilor după participarea la activități:

- 65% dintre părinți sunt de acord cu enunțul: Activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului;
- 65% dintre ei sunt de acord cu enunțul: După participarea la activitățile proiectului, copilul meu a fost mai decis cu privire la traseul lui profesional;
- 64% dintre ei sunt de acord cu enunțul: Comunic mai ușor cu el/ea.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

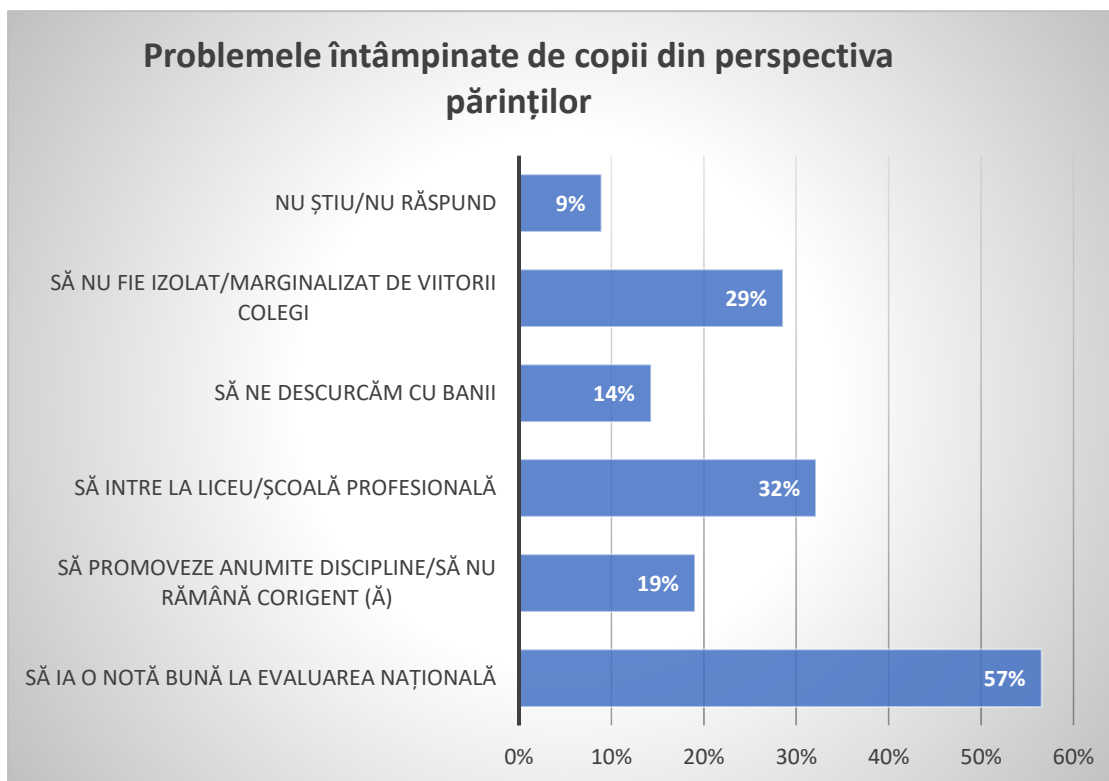
Ce măsuri credeți că sunt necesare pentru
combaterea abandonului școlar și absenteismului?

53

Măsurile mai importante considerate necesare de către părinți pentru combaterea abandonului școlar și absenteismului sunt: activități de dezvoltare personală pentru elevi (autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, valori, asertivitate, motivație) - 58%, mai multe ore de consiliere profesională cu elevii - 36%, dar și cursuri suplimentare pentru disciplinele unde elevii se descurcă greu - 33%.

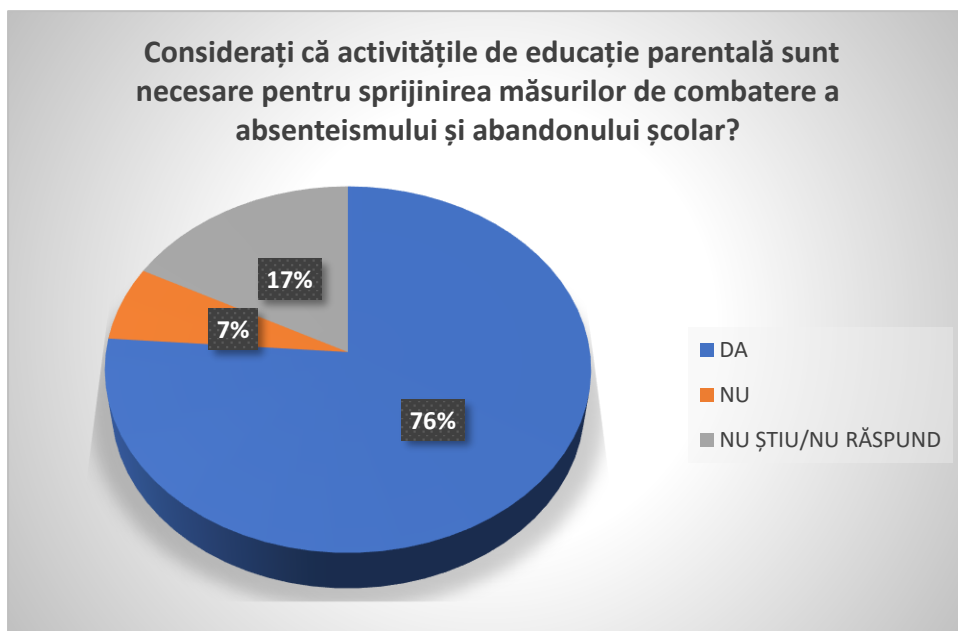
ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Principalele probleme ale elevilor, atât ale celor care au finalizat clasa a VIII-a¹⁷, cât și ale celor care vor finaliza în acest an școlar sunt: obținerea unei note bune la evaluarea națională – 57%, să intre la un liceu sau la o școală profesională – 32% și să nu fie izolat/marginalizat de viitorii colegi – 29%.

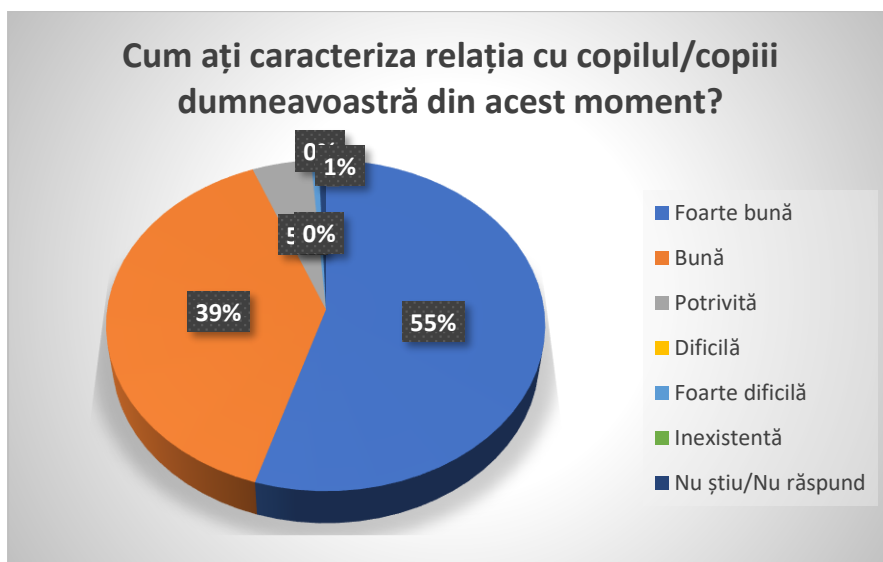
¹⁷ Întrebare cu răspuns multiplu.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

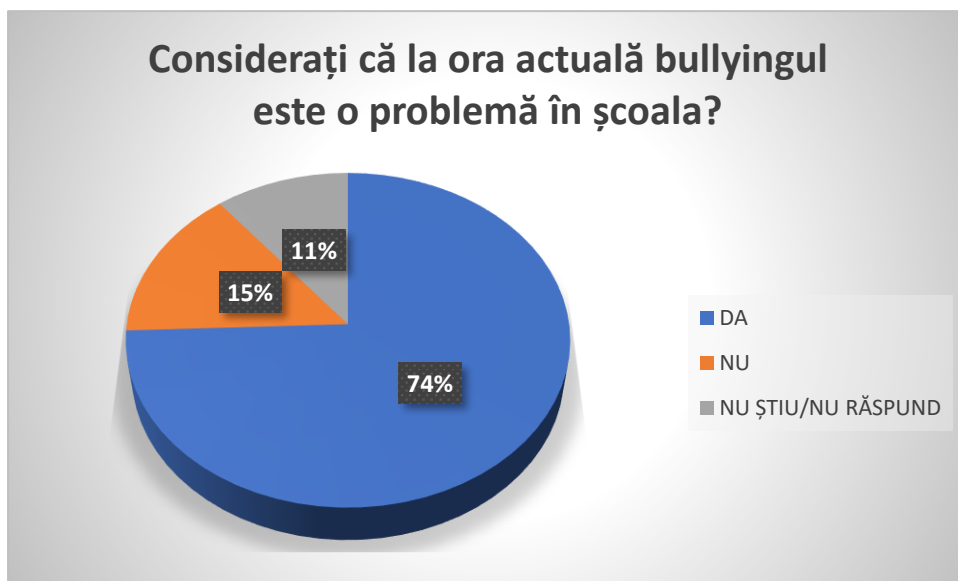
55

Părinții respondenți sunt într-o proporție mare deschiși la activitățile de educație parentală(76%), considerând-o o necesitate pentru sprijinirea măsurilor de combatere a absenteismului și abandonului școlar.

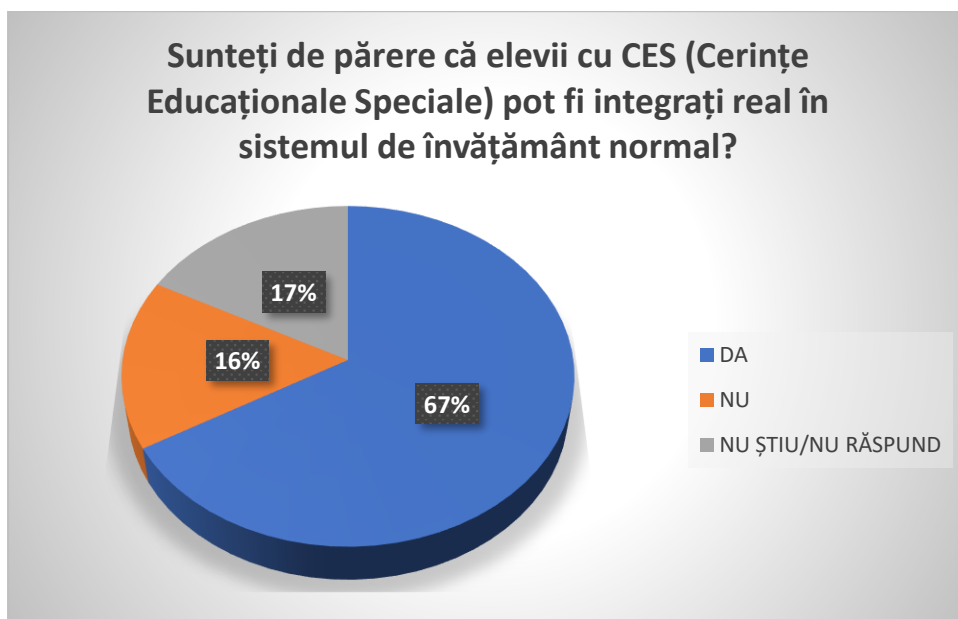
În ceea ce privește relația cu copiii lor, 94% dintre părinți o consideră bună și foarte bună.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

56

De asemenea, 74% dintre părinți consider că bullyingul este la ora actuală o problemă în școală.

Referitor la integrarea reală a elevilor cu CES în sistemul de învățământ normal, opinia a 67% dintre respondenți este că acest lucru este posibil.

CAPITOLUL 4: ANALIZA CALITATIVĂ A DATELOR

În cadrul cercetării, 18 persoane au răspuns la întrebările din interviu, dintre care o parte sunt directori generali sau adjuncți de școală, consilieri școlari din cadrul școlilor din județele Prahova și Neamț care au participat activ în activitățile proiectului sau au făcut monitorizarea acestora. Principalele puncte de discuție s-au referit la impactul activităților proiectului asupra combaterii abandonului școlar, absenteismului și fenomenului de bullying, integrării elevilor cu CES, schimbărilor care s-au produs în urma participării la activități, respondenții fiind invitați să împărtășească din experiența lor didactică și de management.

57

Părerile personale despre activitățile proiectului

Respondenții s-au declarat mulțumiți de activitățile proiectului considerate necesare pentru toate cele trei tipuri de grup țintă: elevi, cadre didactice și părinți.

Activitățile Zest4Edu sunt o modalitate excelentă de a învăța și de a se distra în același timp. Acestea sunt proiectate pentru a ajuta copiii să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor, în același timp în care se distrează. Activitățile includ jocuri, exerciții, puzzle-uri și alte exerciții interactive care îi ajută pe copii să-și folosească creativitatea și să învețe cum să-și asume riscuri. (Reprezentant Școala Gimnazială Episcop Melchisedec Ștefănescu, Gârcina, Neamț)

Am participat și cunosc activitățile desfășurate în cadrul proiectului "ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație". A fost un proiect foarte dens, cu activități foarte variate, multe și interesante, care au implicat toate grupurile țintă: elevi, cadre didactice, părinți, membri ai comunității. Au fost activități utile, cu multe beneficii. (reprezentant Psihopedagogie Specială, Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Comuna Filipeștii de Târg, Filipeștii de Târg, județ Prahova)

Am participat cu interes la activitățile desfășurate în cadrul proiectului "ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație", acestea fiind foarte interesante, dar mai ales utile și benefice în aplicarea lor la clasă. (Reprezentant Școala Gimnazială Nr.1, Comuna Telega, Telega, Rural, Prahova)

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Activitățile preferate de elevi și de cadre didactice

Respondenții au spus că *elevii au apreciat serviciile de suport și activitățile de consiliere, s-au implicat activ și au realizat tot felul de lucruri. Părinții au apreciat sprijinul oferit, iar cadrele didactice au beneficiat de informațiile și competențele dobândite în cadrul cursurilor și workshop-urilor pentru a le aplica la clasă. (Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Târgu Neamț, județ Neamț)*

58

Reprezentantul Școlii Gimnaziale din Comuna Piatra Șoimului, Localitate Comuna Piatra Șoimului, Rural, Județul Neamț a puncta beneficiile pentru fiecare categorie de grup țintă:

- a. Elevi
 - activitățile nonformale în cadrul GTP 1 și orele de consiliere cu psihologul desemnat în cadrul proiectului.
 - activitățile realizate la clasă: jocuri de cunoaștere, de energizare, de intervenție; identificarea emoțiilor; descoperirea aptitudinilor elevilor; povești terapeutice, metode de relaxare.
 - atelierele de lucru AffirmativeArt
- b. Părinții au participat doar la câteva întâlniri cu psihologul desemnat în cadrul proiectului. Din discuțiile ulterioare s-a constatat un interes ridicat pentru a afla mai multe informații legate de copii lor, nivelul de înțelegere și receptivitate.
- c. Cadre didactice
 - cursurile de formare la care am participat, au contribuit la o mai bună pregătire profesională, respectiv:
 - însușirea de noi metode de lucru privind evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor;
 - abordarea diferențiată a copiilor cu CES;
 - elaborarea unui plan de intervenție personalizat;
 - adaptarea tehnologiilor și materialelor didactice în procesul de acordare a suportului educațional copiilor cu CES;

Reprezentantul Școlii Gimnaziale Fântânele din județul Prahova a precizat că elevii au fost foarte încântați să își deseneze visele în cadrul atelierelor de Affirmative Art. Pentru profesori

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

au fost foarte utile cursurile pentru copiii cu CES, iar pentru părinți, discuțiile cu privire la deficiențele în comunicarea cu copiii lor.

Impactul activităților desfășurate și informațiilor primite asupra elevilor, părinților și cadrelor didactice cu privire la abandon școlar și absenteism, bullying și educația elevilor cu CES.

59

În ceea ce privește abandonul școlar, respondenții, în marea majoritate, au spus că a fost stimulată prezența și rămânerea la școală, deoarece s-a lucrat concomitent atât cu elevul, cât și cu familia, iar cadrele didactice au fost formate să folosească metode atractive de predare-învățare-evaluare și astfel elevii au fost mai bucuroși să vină la școală; s-a observat îmbunătățire la nivelul mentalității în grup, copiii sunt mai responsabili, acordă atenție studiului, întrucât consilierii școlari au îmbunătățit nivelul de disciplină al copiilor părinții au conștientizat în grad mai mare importanța frecvenței zilnice a cursurilor școlare de către copiii lor

Pe de altă parte, au fost și respondenți care au punctat că schimbările au fost minore sau nu foarte sesizabile.

În ceea ce privește atitudinea față de bullying, impactul a fost pozitiv pentru copii pentru că au înțeles importanța fenomenului de bullying, partea de conștientizare și informare fiind cea care a primat în modul de abordare al elevilor și cadrelor didactice. În general, în opinia experților, fenomenul bullyingului este ținut sub control de școală.

Impactul activităților Zest4Edu asupra bullyingului poate fi profund. Acestea pot include promovarea conștientizării, dezvoltarea de competențe de comunicare, înțelegerea comportamentelor negative și a cauzelor, precum și promovarea unui mediu de școală pozitiv. Aceste activități ar putea ajuta la reducerea bullyingului prin încurajarea unui comportament pozitiv și prin crearea unui mediu de școală mai sigur și mai respectuos. De asemenea, ar putea contribui la educarea elevilor despre cum să răspundă corespunzător la comportamentele negative și la prevenirea acestora înainte ca acestea să se întâmple. (Reprezentantul Școlii Gimnaziale Episcop Melchisedec Ștefănescu, Gârcina, județ Neamț).

În ceea ce privește integrarea copiilor cu CES, persoanele intervievate au susținut faptul că profesorii și-au particularizat demersul didactic corelat cu cerințele educaționale ale copiilor cu CES, și-au adaptat metodele de predare și evaluare, au elaborat un plan de intervenție

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

individualizat, în cadrul căruia folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial, profesorii devenind mai competenți în soluționare punctuală a conflictelor și în personalizarea parcursului școlar al elevilor cu CES.

Educația elevilor cu CES este poate cea mai actuală problemă a școlii! Suntem descoperiți, puțin informați și fără arme! Avem nevoie de specialiști în școală, nu doar să ne ofere soluții! Iar acestea nu sunt general valabile. (Reprezentantul Școlii Gimnaziale „Alexandru Podoleanu”, Podoleni, județ Neamț)

60

Activitățile necesare în vederea combaterii abandonului școlar, absenteismului și a fenomenului de bullying, cât și pentru promovarea incluziunii

Referitor la activitățile necesare în vederea combaterii abandonului școlar, absenteismului și a fenomenului de bullying, cât și pentru promovarea incluziunii elevilor cu CES, respondenții sunt de părere că toate activitățile sunt necesare, dar cele care țin de integrarea copiilor cu CES sunt fundamentale, cât și activitățile care implică familia, deoarece ei decid aspecte legate de abandon, absenteism și modul cum se raportează la copiii lor cu CES.

Toate activitățile desfășurate în proiect au fost utile, însă cele legate de combaterea abandonului școlar reprezintă un segment sensibil care nu ține doar de noi cadre didactice formate, ci, de familiile acestor copii aflați în dificultate financiară, defavorizați, din medii vulnerabile, ai căror părinți îi neglijează. Eforturile școlii sunt maxime, dar dacă familia minorilor nu le permite să vină zilnic la școală, e greu de exprimat. (Reprezentantul Liceului Tehnologic ”Dimitrie Leonida”, Piatra Neamț, județ Neamț)

Activitățile au reprezentat un tot, și-au avut locul lor. Orele de consiliere individuală când au fost purtate discuții și s-au răspuns la multe întrebări, de consiliere de grup în care au înțeles că sunt uniți, că împreună pot găsi soluții pentru neînțelegerile apărute pe parcursul anului școlar. (Reprezentantul Școlii Gimnaziale „Mănăstireanu Mihai”, Predeal Sărari, județul Prahova)

Măsurile necesare pentru combaterea abandonului școlar și absenteismului

Măsurile propuse de respondenți pentru combaterea abandonului școlar și absenteismului sunt:

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- ✓ Educație și informare: realizarea de programe de educație pentru părinți și profesori despre cauzele și consecințele abandonului școlar și absenteismului;
- ✓ Intervenția promptă în caz de bullying, dialoguri cu părinții agresorului, cu acoliții și cu însuși agresorul, monitorizarea parcursului situației, jocuri de rol cu situații ipotetice de bullying, postere cu pașii care trebuie urmați în caz că suntem victime ale abuzului sau asistăm la cazuri de bullying. (reprezentantul Școlii Gimnaziale „Prof. Gheorghe Dumitreasa” Girov)
- ✓ Mentorat: crearea de programe de mentorat pentru elevii care prezintă risc de abandon școlar sau absenteism. Acestea ar trebui să implice profesori, părinți și alți membri ai comunității;
- ✓ Evaluare: realizarea de evaluări periodice pentru a identifica cauzele și ratele de abandon școlar și/sau absenteism;
- ✓ Acțiuni de încurajare: oferirea de premii și recunoaștere pentru elevii care excelează și încurajarea părinților să țină cont de rezultatele școlare ale copiilor lor;
- ✓ Suport financiar: oferirea de burse și alte forme de sprijin financiar pentru familiile sărace pentru a le ajuta să-și trimită copiii la școală;
- ✓ Alternativă la predare: introducerea de programe de predare la distanță sau învățare online pentru elevii care nu pot participa la orele obișnuite de școală;
- ✓ Acțiuni de conștientizare: organizarea de evenimente de conștientizare despre cauzele și consecințele abandonului școlar și absenteismului;
- ✓ Angajarea unor asistenți sociali profesioniști și mediatorii sociali să-și facă treaba, în toate comunitățile. Aceștia să meargă efectiv în familii, să identifice problemele socio-economice cu care se confruntă și să îi ajute să și le rezolve și apoi să aducă elevii la școli;
- ✓ Măsuri concrete de trageră la răspundere în cadrul legislației a părinților minorilor care nu sunt lăsați să vină la școală, deși școala, comunitatea, factorii guvernamentali le asigură rechizite, burse, sprijin material consistent, manuale gratuite, transport decontat și absolut toate condițiile necesare la standarde europene de a veni la școală;
- ✓ Dezvoltarea unui mediu de învățare suportiv, a unor practici didactice favorabile învățării diferențiate, pentru susținerea potențialului tuturor elevilor, susținerea materială a familiilor unde există mai mulți copii înscriși la școală, existența unor consilieri școlari, asigurarea condițiilor pentru frecventarea școlii, motivarea

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

frecventării școlii, îmbunătățirea relației profesor-elev, astfel încât aceasta să capete o mai mare încărcătură afectivă, cultivarea încrederii în sine, stimularea inițiativei, originalității, prin consultarea elevilor privind activitățile educative pe care vor să le organizeze;

- ✓ Existența unui psiholog bun și implicat în fiecare școală, non-stop, nu doar săptămânal în cadrul unui proiect (Reprezentantul Școlii Gimnaziale „Carmen Sylva”, Comuna Horia, Județul Neamț);
- ✓ Discuții permanente cu părinții elevilor pentru a cunoaște cauzele care îi fac să nu îi trimită la școală;
- ✓ Educație parentală;
- ✓ Întâlniri cu părinții, reprezentanți ai Consiliului local, Asistență socială, pentru a promova continuarea studiilor după absolvirea clasei a VIII-a, mai ales în cazul familiilor defavorizate de la nivelul localității;
- ✓ Cursuri suplimentare pentru materiile cu probleme;
- ✓ În mediul rural, construirea de cabinete medicale și normarea psihologilor, logopezilor, consilierilor școlari, sau măcar arondarea unui specialist la nivelul școlii cu activitate săptămânală;
- ✓ Amendarea și tragerea la răspundere a părinților care nu își trimit copiii la școală, consolidarea relației între școală-elev și părinți prin implicarea tuturor în monitorizarea traseului elevilor, educarea părinților pentru a înțelege rolul educației;
- ✓ Activitățile extrașcolare, în care regulile nu sunt „chiar la vedere”, în care să fie apreciați pentru o gamă mai variată de calități, în care să fie TOȚI văzuți și ascultați;
- ✓ Eforturi conjugate ale autorității locale și ale școlii, cu sprijinul unui psiholog, cu educarea părinților/familiilor în primul rând;
- ✓ Protecția copilului face, din păcate, doar pe hârtie ceea ce ar trebui să facă, anume să protejeze copiii de toate influențele negative, inclusiv influențele negative ale propriilor familii/părinți;
- ✓ Programe sociale / sprijin financiar – să îi determine să folosească suma pentru educație cu dovezi (a făcut așa timp de 3 luni);
- ✓ Afterschooluri și pentru gimnaziu;
- ✓ Remediale și o masă caldă care să îi rețină la școală;
- ✓ Notarea riguroasă a absențelor.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Soluții necesare pentru combaterea segregării în școli

Cadrele didactice au fost deschise să facă propuneri și pentru eventuale soluții pentru combaterea segregării în școli, incluziunea copiilor cu CES și a copiilor de altă etnie. Printre ele, le enumerăm pe cele mai frecvente ca nivel de utilitate considerat de ei:

- ✓ Promovarea diversității și a toleranței în școli. Aceasta poate include programe de educație pentru a învăța elevii despre respectarea diversității și a toleranței față de persoanele cu alte culturi și religii;
- ✓ Promovarea unei atmosfere primitoare printr-o educație antirasistă și antisegregaționistă. Aceasta poate include cursuri de educație despre istorie și cultură, precum și programe de prevenire a discriminării și a bullying-ului în școli;
- ✓ Acordarea de oportunități egale de învățare și de programe destinate elevilor cu nevoi speciale, în special celor din grupuri sociale marginalizate și vulnerabile;
- ✓ Oferirea de activități extrașcolare care să promoveze comunicarea interculturală și înțelegerea reciprocă;
- ✓ Crearea de spații sigure în care elevii să poată discuta deschis despre subiecte dificile și să ofere suport reciproc;
- ✓ Monitorizarea și adresarea oricăror forme de discriminare sau comportamente rasiste sau segregaționiste în școli;
- ✓ Implementarea unor politici și practici adecvate pentru a asigura oportunități egale pentru toți elevii, inclusiv angajarea unui personal divers și de încredere pentru a servi ca modele și roluri pozitive;
- ✓ Integrarea a câte unu-doi elevi cu CES (nu mai mulți), în clase tipice, dar acești elevi să beneficieze, în timpul programului didactic, de un profesor de sprijin, iar după programul didactic de tot sprijinul pe care îl au acum în școlile speciale: terapie logopedică, kinetoterapie, terapii specifice și de compensare etc;
- ✓ Activități de dezvoltare comunitară și de facilitare a dialogului și a dezbaterilor publice pentru pregătirea procesului de incluziune;
- ✓ Asigurarea unei mai bune pregătiri a profesorilor, instruirea mediatorilor școlari și a mentorilor;
- ✓ Organizarea periodică de activități comune între copii, tineri, părinți din comunitate;

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- ✓ Organizarea de evenimente sportive (fotbal pentru incluziune, crearea de echipe mixte, etc.) și/ sau artistice;
- ✓ Activități de tip școală după școală care să asigure participarea copiilor din comunitatea segregată și din comunitatea neselegată;
- ✓ Educația, cunoașterea și promovarea interculturalității, militarea pentru toleranță, lucrul în echipă, valorificarea resurselor de diversitate culturală. Realizarea unor activități de tip outdoor (excursii, cercuri);
- ✓ Schimbarea mentalității adulților, care au o influență puternică asupra copiilor, mult mai puternică decât are școala prin desfășurarea de activități extracurriculare în parteneriat cu părinții, în care să fie implicate toate tipurile de copii, inclusiv cei marginalizați/segregați.

64

Soluții necesare pentru combaterea bullyingului

În ceea ce privește soluțiile propuse de respondenți pentru combaterea bullyingului, trebuie menționat faptul că, în continuare, desi copiii remarcă marginalizare și comportamente agresive, o parte dintre profesori încă nu vede fenomenul ca pe o problemă în școala unde lucrează.

Printre soluțiile propuse enumerăm:

- ✓ Abordarea subiectului la orele de dirigenție, în care trebuie să se ofere informații generale și specifice despre fenomen;
- ✓ Comunicare deschisă cu elevul;
- ✓ Jocuri de rol care să aibă loc în sala de clasă și să îi facă pe cei mici să înțeleagă postura fiecărei părți a acțiunii de bullying;
- ✓ Organizarea unor dezbateri și a unor seminarii la care să fie prezenți profesori și psihologi etc
- ✓ Lucrul prioritar cu familiile copiilor. Majoritatea elevilor care sunt implicați în bullying sunt copii neglijăți de părinți sau care au în familie modele negative
- ✓ Bodyguarzi în școli pe fiecare hol, în curtea școlii, prezența jandarmilor în pauze ar monitoriza cu mult mai eficient prevenirea bullyingului;
- ✓ Promovarea unei atmosfere pozitive în clase și în școală, încurajând comportamentul pozitiv și respectul față de ceilalți elevi;

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- ✓ Organizarea unor sesiuni de formare pentru profesori și alți membri ai personalului, pentru a învăța cum să recunoască și să abordeze bullying-ul;
- ✓ Elaborarea și implementarea unor programe de prevenire a bullying-ului, prin intermediul cărora elevii să fie încurajați să-și exprime emoțiile și să înțeleagă că sunt responsabili de comportamentul lor;
- ✓ Elaborarea unor proceduri de intervenție în caz de bullying în școală;
- ✓ Monitorizarea în permanență a spațiului cu risc ridicat de bullying (curtea școlii, holuri, teren de sport etc.) prevenind astfel cazurile de agresiune;
- ✓ Implicarea părinților în sesiuni de informare și luarea unor măsuri de comun acord în vederea protecției și securității copiilor;
- ✓ Identificarea și sprijinirea psihologică a elevilor ce ajung să devină victime ale bullying-ului;
- ✓ Intervenția promptă în caz de bullying, dialoguri cu părinții agresorului, cu acoliții și cu însuși agresorul, monitorizarea parcursului situației, jocuri de rol cu situații ipotetice de bullying, postere cu pașii care trebuie urmați în caz că suntem victime ale abuzului sau asistăm la cazuri de bullying;
- ✓ Vizionări de filme și jocurile de rol, în care elevii participă și se implică emoțional, intră în pielea personajelor al cărui rol l-au primit, încearcă diferite sentimente și pot alege comportamente și atitudini corecte în situații viitoare.
- ✓ Colaborarea eficientă cu serviciul Asistență socială din primărie pentru responsabilizarea părinților copiilor agresivi;
- ✓ Educația non-formală de calitate în școli efectuată cu specialiști din afara școlii;
- ✓ Responsabilizarea martorilor la bullying și încurajarea lor să nu le fie frică de repercusiuni;
- ✓ Exemple pozitive de comportament pentru copiii noștri în întreaga societate, la televizor, pe internet; nu doar școala educă, ci în primul rând familia, cercul de prieteni.

Este foarte important faptul că un cadru didactic a menționat că *pe fondul dezvoltării tehnologiei a apărut cyberbullying-ul, fiind implicate rețelele de socializare și alte aplicații ale mediului digital pe care elevii le utilizează în mod frecvent.*

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Realizarea de lectorate cu părinții prin care să se accentueze pericolul la care elevii sunt expuși prin divulgarea datelor cu caracter personal, postarea de imagini și dialogul în mediul online, posibilă propagare de informații false.

CAPITOLUL 5: ANALIZA COMPARATIVĂ. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

5.1. Analiza comparativă între rezultatele din prima și a doua parte a studiului de impact

Asemeni situației din analiza inițială, în cadrul analizei cantitative, nu au fost înregistrate diferențe semnificative între răspunsurile persoanelor chestionate (elevi, cadre didactice, părinți) din cele două județe, ceea ce relevă faptul că, deși cu indicatori macroeconomici și sociali diferiți, la nivel de educație percepțiile categoriilor de respondenți sunt similare și majoritatea problemelor cu care se confruntă sunt aceleași în ambele județe. În urma analizei răspunsurilor cadrelor didactice, elevilor, experților în educație și părinților, cu privire la impactul activităților desfășurate în cadrul proiectului, avem următorul set de concluzii:

- 1) În urma participării la activități, a crescut nivelul de conștientizare al importanței școlii de către elevi și părinți. Ambele categorii de grup țintă au început să perceapă cu mai multă seriozitate rolul școlii în viața și evoluția copiilor. 79% dintre elevii respondenți au spus că activitățile proiectului i-au făcut să realizeze importanța școlii. Cadrele didactice intervievate au susținut acest lucru, iar răspunsurile primite de la părinți sunt mai conștiente și mai asumate.
- 2) Complexitatea, cât și implicarea tuturor categoriilor care fac parte din procesul educațional (elevi, cadre didactice, copii) sunt considerate puncte tari ale activităților proiectului.
- 3) Cu privire la abandonul școlar și absenteism, 72% dintre elevi au spus că s-au simțit mai motivați să finalizeze cursurile gimnaziale. În analiza inițială, principala cauză a abandonului școlar, potrivit cadrelor didactice chestionate, este reprezentată de problemele în familie (40,8%). Alte cauze foarte importante sunt motivația școlară redusă și lipsa de interes (33,2%) și problemele financiare (14,8%). În cadrul proiectului, activitățile favorite ale elevilor sunt chiar cele de consiliere privind cariera și traseul profesional (27%), cât și jocurile și activitățile de comunicare (25%), care i-

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

au ajutat să fie mai deciziși cu privire la viitorul lor profesional, dar și în îmbunătățirea relației cu colegii (71%) și a relației cu cadrele didactice (68%). Astfel, activitățile de dezvoltare personală și consiliere pentru ei a fost un prilej pe de o parte să continue studiile și să acorde o importanță mai mare școlii, iar pe de altă parte să sprijine un nivel de coeziune mai mare în grup și în relația cu cei din jur. Pe de altă parte, 82% sunt de părere că activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului.

- 4) Referitor la traseul profesional, în analiza inițială, atât elevii, cât și părinții și cadrele didactice remarcă lipsa și nevoia totodată a consilierii și orientării profesionale, cât și a participării acestora la activități de dezvoltare personală care să îi sprijine în găsirea unor puncte tari și puncte slabe, aptitudini și competențe, pe care să le folosească ca argument în selectarea liceului sau a școlii profesionale pe care să o urmeze.

De asemenea, se remarcă faptul că elevii sunt indeciși când vine vorba de viitorul lor, 88,4% dintre elevi spun că doresc să depună dosarul la liceu sau la o școală profesională după ce finalizează gimnaziu însă doar 56,1% știu la ce liceu/școală profesională doresc să intre după ce finalizează cursurile gimnaziale.

După participarea la activitățile de consiliere și dezvoltare personală, potrivit respondenților, acestea au contribuit mult la creșterea stimei de sine a elevilor, fapt care i-a făcut mai deschiși, mai cooperanți, mai vocali cu privire la nevoile lor și implicit mai hotărâți în ceea ce privește viitorul lor profesional. 82% dintre elevi își cunosc mai bine aptitudinile/punctele tari și punctele slabe după participarea la activități. În ceea ce privește elevii care se află în clasa a VIII-a, 93% dintre ei au spus că intenționează să continue studiile, mai precis să se înscrie la liceu sau școală profesională, fapt ce arată o creștere a nivelului de hotărâre. De asemenea, ”după participarea la activitățile proiectului, copilul meu a fost mai decis cu privire la traseul lui profesional” - este un enunț cu care au fost de acord 65% dintre părinți.

- 5) Referitor la măsurile de combatere a abandonului școlar și absenteismului, 84% sunt de părere că activitățile de dezvoltare personală pentru elevi (autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, valori, asertivitate, motivație) sunt cele mai necesare, în timp ce 80% susțin educația parentală. Pe de altă parte, 65% dintre părinți au fost de acord cu enunțul: activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului. Este foarte important de remarcat, la nivel de impact faptul

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

că părinții respondenți sunt într-o proporție mare deschiși la activitățile de educație parentală (76%), considerând-o o necesitate pentru sprijinirea măsurilor de combatere a absenteismului și abandonului școlar.

- 6) Bullyingul a devenit un fenomen vizibil, iar elevii sunt mult mai conștienți de efectele lui. În analiza inițială, a reieșit faptul că fenomenul bullying-ului este prezent în școlile din cele două județe, la fel cum se întâmplă la nivelul țării, însă el are efecte vizibile și invizibile. Deși 63,5% dintre cadrele didactice au spus atunci că în 3 ani în activitatea lor s-au confruntat cu situații de bullying între elevi, 51,3% sunt de părere că la ora actuală, bullyingul nu este o problemă în școala în care profesează. Pe de altă parte, în rândul elevilor, 38,6% au răspuns afirmativ când au fost întrebați dacă au simțit vreodată că au fost marginalizați de colegi, în timp ce 53,7% dintre ei au spus că alți colegi au fost marginalizați de colectiv din diverse motive. Întrebați dacă au jignit/înjosit/ atacat fizic sau în mediul online vreun coleg(ă) vreodată, 27,3% au dat un răspuns afirmativ, în timp ce aproape 41,1% dintre elevi mărturisesc că au fost jigniți, ofensați, atacați fizic sau în mediul online de alți colegi. În paralel, răspunsurile părinților au arătat că gravitatea situației nu este la nivelul potrivit de conștientizare, întrucât doar 10,9% dintre ei au afirmat că copiii lor au jignit/ofensat/ atacat fizic sau în mediul online un alt(ă) coleg(ă), iar doar 28,4% au declarat că copilul lor a fost victimă a bullyingului.

În analiza actuală, un procent important de elevi – 44% - au spus că s-au simțit marginalizați de colegi, în timp ce în ceea ce privește marginalizarea altor colegi în cadrul colectivului din diverse motive, 67% dintre elevi au spus că acest lucru a avut loc. De asemenea, un procent semnificativ de elevi - 41% - au spus că au jignit/înjosit/atacat fizic sau în mediul online un coleg(ă). Pe de altă parte, 74% dintre părinți și 73% dintre cadre didactice consideră că bullyingul este la ora actuală o problemă în școală. Faptul că procentele au crescut la nivelul percepției respondenților arată impactul pozitiv al activităților asupra nivelului de conștientizare al gravității fenomenului, cât și dorința de a lua atitudine pentru ca astfel de comportamente să nu mai aibă loc. La nivelul grupului, 33% dintre elevi au spus că se înțeleg mai bine după participarea la activități, ceea ce a ajutat la coeziunea grupului și implicit la diminuarea bullyingului.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- 7) Activitățile de tip Affirmative Art au fost considerate de cadre didactice și copii foarte atractive prin abordarea originală de a da glas visurilor copiilor, metodele de predare și învățare fiind îmbrățișate de profesori și aducându-le o nouă perspectivă asupra modului în care pot predă, în timp ce elevilor le-a deschis apetitul pentru explorarea propriilor aptitudini, competențe, puncte tari și dorințe în evaluarea corectă și reală a posibilităților lor profesionale în viitor.
- 8) Cursurile propuse cadrelor didactice s-au dovedit a fi foarte utile, fiecare contând în modul de abordare al metodelor de predare și al comunicării cu elevii. Participarea la programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES” a fost un plus apreciat de cadre didactice, 70% dintre profesori spun că recunosc tipul de probleme cu care se confruntă un copil cu cerințe educaționale speciale, ceea ce este o evoluție importantă de la începutul proiectului, unde parțial cadrele didactice spuneau că recunosc nevoile speciale ale copiilor.
- 9) În continuare se remarcă nevoia de soluții pentru incluziunea copiilor cu CES și pentru cei cu posibilități reduse, investiția în aspectele materiale primând când este vorba de soluții privind combaterea abandonului școlar.

5.2. Recomandări cu privire la conținutul strategiilor și planurilor de acțiune pentru cele două județe

În vederea elaborării unor planuri de acțiune și strategii pentru îmbunătățirea serviciilor de educație din cele două județe, în urma analizei impactului activităților proiectului, cât și a unor modele de bune practici care au avut rezultate pozitive în alte state europene, împărtșim recomandările în 3 categorii de situații și probleme. Totuși, punctăm 4 recomandări care sprijină toate cele trei obiective, mai precis:

- ✓ Includerea în strategiile tuturor școlilor de la nivelul celor două județe, modalități de finanțare a cursurilor „Evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor” „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES” și „Strategii de prevenire și combatere a fenomenului bullying”. Participarea cadrelor didactice la programe de formare precum „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES” le vor pregăti pentru lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale, în timp ce sesiunile

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

de formare „Strategii de prevenire și combatere a fenomenului bullying” pentru profesori și alți membri ai personalului îi vor sprijini pe aceștia în recunoașterea și abordarea bullying-ului. Cursul de dezvoltare personală va contribui la adaptarea metodelor de predare și evaluare, la sprijinirea cadrelor didactice în înțelegerea elevilor la nivel profesional, dar și emoțional, fapt care va duce la o comunicare mult mai bună și eficientă între elevi și profesori;

70

- ✓ Participarea părinților la sesiuni de educație parentală pentru sprijinirea acestora în situații în care copilul lor este în risc de abandon școlar, cât și pentru conștientizarea importanței școlii pentru viitorul copilului lor și a riscurilor și problemelor care apar în cazul abandonului școlar. Sesiunile de educație parentală vor ajuta și la modul în care se raportează la incluziunea copiilor cu CES și la abordarea problemelor privind bullyingul;
- ✓ Ateliere de dezvoltare personală pentru elevi care să le ofere posibilitatea să se cunoască mai bine, să învețe să comunice, să recunoască și să își gestioneze emoțiile, să fie capabili să își exprime opiniile în mod asertiv și să facă față provocărilor, să se ghideze după valori sănătoase. În acest fel ei au șansa să fie rezilienți și să își urmeze cursurile indiferent de problemele din familie, situațiile particulare. La nivel central sau local, trebuie găsite câteva măsuri care să răspundă nevoilor lor materiale și emoționale ale copiilor totodată;
- ✓ Găsirea unor soluții eficiente și de durată pentru consilierea elevilor și acordarea de recomandări cu privire la traseul lor profesional, începând cu clasa a V-a. În acest sens, pot fi abordate inclusiv spații virtuale unde cadrele didactice, mai ales diriginții, pot avea acces la informații, teste, răspunsuri, tehnici și jocuri pe care să le folosească în urmărirea elevilor pentru ghidajul lor în alegerile profesionale pe care le vor lua, atât privind studiile ulterioare, cât și viitoarea meserie, în funcție de aptitudinile, competențele și dorințele lor.

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

1. Combaterea abandonului școlar și absenteismului

- ✓ Acordarea de stimulente financiare pentru copiii defavorizați, acolo unde este posibil, chiar o masă caldă sau gustare pentru copii;
- ✓ Apartenența la un grup sudat la școală, cât și relațiile pozitive cu cadrele didactice sunt două elemente care susțin reducerea părăsirii timpurii a școlii. În acest sens, participarea cadrelor didactice la cursuri de dezvoltare personală care să le ofere perspective diferite de predare pe de o parte, de introducere a unor metode noi de evaluare pe de altă parte, cât și să abordeze particularizat relațiile cu elevii poate fi foarte benefică, iar programul de formare „Evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor” este necesar cadrelor didactice nu numai din gimnaziu, ci și din ciclul primar și preșcolar;
- ✓ Participarea constantă la ședințe de consiliere profesională de către elevi pentru a fi pregătiți să aleagă conștient liceul sau școala profesională pe care doresc să o urmeze după finalizarea gimnaziului, să își cunoască calitățile, aptitudinile și competențele cât mai bine. Abordarea consilierii incluzând elemente de Affirmative Art poate fi făcută de consilierul școlar, cadre didactice diriginți, dar și cu ajutorul unor psihologi colaboratori din cadrul ONG-urilor, această metodă fiind una prietenoasă și care permite inclusiv copiilor care nu știu să verbalizeze, să ilustreze ce își doresc. Includerea de reprezentanți din anumite domenii în cadrul atelierelor Affirmative Art poate conduce la o clarificare în rândul elevilor cu privire la ce presupune să fii expert într-un anumit domeniu. De asemenea, metoda utilizează o serie de metode proiective ce le dă elevilor posibilitatea de a putea vizualiza cum ar fi să își îndeplinească anumite obiective, tehnică ce le crește motivația și interesul pentru învățare;
- ✓ Organizarea unor sesiuni cu reprezentanți din instituțiile care se ocupă de piața muncii pentru a oferi copiilor alternative în selectarea liceului sau școlii profesionale, ale cărei cursuri doresc să le urmeze;
- ✓ Crearea premiselor în vederea elaborării unui plan de dezvoltare personală pentru fiecare copil începând cu clasa a VII-a care să îl ajute să își urmărească obiectivele profesionale și personale pe termen scurt, mediu și lung. Aceștia pot avea o imagine mai clară a modului în care educația, obiectivele lor profesionale și personale se întrepătrund și se influențează reciproc;

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- ✓ Crearea de programe de mentorat și un sistem de cursuri remediale pentru elevii care prezintă risc de abandon școlar sau absenteism. Acestea ar trebui să implice profesori, părinți și alți membri ai comunității;
- ✓ Realizarea de evaluări periodice prin sondaje scurte de opinie între elevi și părinți pentru a identifica cauzele și ratele de abandon școlar și/sau absenteism;
- ✓ Tragerea constantă și vehementă la răspundere a părinților care îngredesc dreptul la educație al copiilor prin obstrucționarea accesului acestora la școală. Acest lucru poate fi realizat cu sprijinul Poliției locale și a DGASPC Neamț sau Prahova;
- ✓ Implicarea tuturor membrilor comunității în cooptarea elevilor care nu vin la școală, inclusiv în comunitățile mici a preotului din sat/comună;
- ✓ Includerea jocului (pe modelul Finlandei) - în metodele de predare și învățare pentru a crește atractivitatea orelor pentru elevi;
- ✓ Găsirea unor soluții pentru copiii cu multe probleme de familie sau financiare să rămână la Afterschooluri și în gimnaziu pentru a avea posibilitatea să își facă temele.

2. Incluziunea copiilor cu CES în școlile de masă

- ✓ Elaborarea de metode și tehnici pentru lucrul cu acești copii la clasă la nivel central și local care să fie diseminate în cadrul tuturor școlilor;
- ✓ Pe modelul Olandei, încheierea de parteneriate și colaborări între școli speciale și școli de masă care să presupună schimb de bune practici și dialog constant între cadrele didactice;
- ✓ În mediul rural, construirea de cabinete medicale și normarea psihologilor, logopezilor, consilierilor școlari, sau măcar arondarea unui specialist la nivelul școlii cu activitate săptămânală;
- ✓ Suplimentarea personalului din școli cu profesori de sprijin;
- ✓ Promovarea diversității și a toleranței în școli prin jocuri, ateliere, activități extracurriculare;
- ✓ Introducerea atelierelor Affirmative Art în vederea creșterii gradului de incluziune socială a copiilor cu CES, metoda punând accent pe valori precum respect și

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

responsabilitate socială, îndemnând participanții să colaboreze, să asculte activ și să privească către impactul imediat al acțiunilor lor;

- ✓ Crearea de spații sigure în care elevii să poată discuta deschis, cu respectarea principiilor de confidențialitate, despre subiecte dificile și să ofere suport reciproc;
- ✓ Monitorizarea și pedepsirea oricăror forme de discriminare sau comportamente rasiste în școli prin reguli foarte bine elaborate.
- ✓ Organizarea de activități de dezvoltare comunitară și de facilitare a dialogului și a dezbaterilor publice pentru pregătirea procesului de incluziune;
- ✓ Organizarea de activități care să încurajeze colaborarea în echipă mai presus decât competiția și individualismul.

73

3. Combaterea bullyingului

- ✓ Organizarea unor dezbateri și discuții deschise între elevi, cadre didactice și părinți pentru a conștientiza gravitatea fenomenului de bullying la nivel de școală, dar și în timpul orelor de dirigiență;
- ✓ Vizionarea de filme și documentare pe această problematică;
- ✓ Pe modelul Greciei, poate fi dezvoltat la nivel central sau local, un set de activități curriculare care sunt încorporate în programa școlară mai largă, aranjate în jurul celor trei axe de conștientizare, auto-reflecție și angajament față de noile comportamente deschise și pozitive;
- ✓ Sondarea constantă a elevilor prin chestionare cu răspunsuri anonime pentru ca personalul didactic să știe climatul dintre elevi;
- ✓ Monitorizarea atentă a comportamentelor elevilor de către personalul din școli, dar și de către părinți, inclusiv prin programe de tipul celor dezvoltate în Spania pentru combaterea cyberbullyingului. Pentru ca acest lucru să aibă loc, este necesară și monitorizarea în permanență a spațiului cu risc ridicat de bullying (curtea școlii, holuri, teren de sport etc.) prevenind astfel cazurile de agresiune, cât și bodyguardzi în școli pe fiecare hol, în curtea școlii, prezența jandarmilor în pauze ar monitoriza cu mult mai eficient prevenirea bullyingului;

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- ✓ Potrivit unui procent de 82% dintre profesori, activitățile de dezvoltare personală și consiliere contribuie la combaterea fenomenului de bullying, de aceea în cadrul sesiunilor de dezvoltare personală și consiliere pot fi abordate și probleme ce țin de bullying și marginalizare;
- ✓ Includerea de activități care să îi sprijine pe elevi prin intermediul jocului să recunoască emoțiile lor, dar și ale altora, să conștientizeze modul în care acțiunile lor influențează modul în care se simte celălalt, uneori chiar iremediabil. Acordarea de sarcini pentru acasă copiilor de a-și monitoriza emoțiile și intensitatea lor pe parcursul unei zile, să vorbească despre ele cu ceilalți;
- ✓ Includerea poveștilor terapeutice ca practică în activitatea didactică la dirigenție, discutarea poveștilor cu clasa de elevi;
- ✓ Implicarea elevilor în luarea deciziilor la nivelul școlii;
- ✓ Abordarea subiectului la orele de dirigenție, în care trebuie să se ofere informații generale și specifice despre fenomen;
- ✓ Elaborarea și implementarea unor programe de prevenire a bullying-ului, prin intermediul cărora elevii să fie încurajați să-și exprime emoțiile și să înțeleagă că sunt responsabili de comportamentul lor.

Prin activitățile proiectului ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație s-a încercat o schimbare de perspectivă în zona educațională, prin găsirea unor soluții și măsuri de a menține în educație copiii și elevii încă de la vârste mici, impactul pe termen mediu fiind creșterea numărului de tineri care finalizează ciclul de învățământ secundar inferior și continuă studiile, iar cel pe termen lung, de o importanță majoră, scăderea numărului de persoane în risc de șomaj, sărăcie și excluziune socială ca urmare a unei educații personale și profesionale de calitate.

BIBLIOGRAFIE

Strategia EUROPA 2020- [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF)

Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România - <https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/Anexe%20Strategie%20PTS.pdf>

Repere selectate din documentul oficial al Comisiei Europene „Anti-bullying practices from the repository of the European platform for investing in children (EPIC)” - <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/476cda91-3b5f-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en>

European Commission - Support for children with special educational needs (SEN) - Employment, Social Affairs & Inclusion Support for children with special educational needs- <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=15993&langId=en>

Date Eurostat - <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210624-2>

Raportul OECD - Education for a Bright Future in Greece - <https://www.oecd.org/newsroom/greece-can-turn-its-education-system-into-a-source-of-inclusive-and-sustainable-growth.htm>

Dr. Danijela Makovec& Dr. Marko Radovan - Never Let Me Down: A Case-study of Slovenian Policy Measures to Prevent Early School Leaving, Mediterranean Journal of Social Sciences, Vol 9 No 4 July 2018 <http://archive.sciendo.com/MJSS/mjss.2018.9.issue-4/mjss-2018-0126/mjss-2018-0126.pdf>

<https://eduform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/sistemul-de-inv-t-mant-finlandez>

Patrick Butler - No grammar schools, lots of play: the secrets of Europe’s top education system - <https://www.theguardian.com/education/2016/sep/20/grammar-schools-play-europe-top-education-system-finland-daycare>

European Commission - Access to quality education for children with special educational needs, PDF ISBN: 978-92-79-97816-6 doi: 10.2767/440746 Catalogue number: KE-07-18-041-EN-N

ANEXE

ANEXA 1 – Chestionar pentru elevi

Chestionar pentru elevi privind principalele provocări legate de abandon școlar și continuarea studiilor – ETAPA II

Drag(ă) elev/elevă,

Prezentul chestionar face parte din proiectul „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”, COD PN2022, PROGRAMUL “DEZVOLTARE LOCALĂ, REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI CREȘTEREA INCLUZIUNII ROMILOR” FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE ȘI NORVEGIENE 2014-2021. Te rugăm să fii cât mai sincer(ă) în răspunsurile oferite, care vor fi folosite pentru elaborarea unei analize pentru măsurarea impactului proiectului menționat.

Îți mulțumim!

Vârstă:.....

Gen:

- Feminin
- Masculin

Clasa:

- aVIII-a
- Am terminat gimnaziul vara trecută

Școală.....

Județ:

- Prahova
- Neamț

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

1. Prima întrebare din partea noastră: Ai participat la activitățile de consiliere și dezvoltare personală în cadrul proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

77

2. Per ansamblu, cât de mulțumit(ă) ești de activitățile de consiliere și dezvoltare personală desfășurate în cadrul proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

- a) Foarte mulțumit(ă)
- b) Mulțumit(ă)
- c) Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)
- d) Nemulțumit(ă)
- e) Foarte nemulțumit(ă)
- f) Nu știu/Nu răspund

3. Care dintre activități ți-au plăcut cel mai mult dintre cele la care ai participat?

- a) Activitățile de consiliere privind cariera/traseul meu profesional
- b) Jocurile de autocunoaștere
- c) Jocurile de rol /inter-cunoaștere
- d) Jocurile și activitățile de comunicare
- e) Discuțiile libere
- f) Activitățile de educație nonformală (antreprenoriat, cetățenie activă)
- g) Activitățile de socializare
- h) Activități creative (Affirmative Art)
- i) Alte activități. Te rugăm să specifici.....

4. Dacă ești elev care a finalizat vara trecută clasa a VIII-a, te rog să ne spui dacă ai intrat la liceu/școală profesională:

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND NU ESTE CAZUL (sunt încă clasa a VIII-a)

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

5. Dacă ești elev în clasa a VIII-a, te rog să ne spui dacă vrei să continui studiile, să te înscrii la liceu/școală profesională:

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND NU ESTE CAZUL (am terminat clasa a VIII-a)

78

6. Te rugăm mult să ne spui dacă ești de acord cu următoarele enunțuri cu privire la activitățile proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

Enunțuri	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a motivat să finalizez studiile gimnaziale.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat să îmi aleg liceul/scoala profesională la care să mă înscriu.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit să obțin rezultate mai bune la școală.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit în îmbunătățirea relației cu profesorii.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a sprijinit în îmbunătățirea relației cu colegii.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a motivat să nu mai am absențe la școală.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat să înțeleg mai bine importanța școlii.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND
Participarea la activitățile proiectului ZEST m-a ajutat îmi cunosc mai bine aptitudinile/punctele tari și punctele slabe.	DA	NU	NU ȘTIU/NU RĂSPUND

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

--	--	--	--

7. La nivel personal, te rugăm să ne precizezi cum te-au ajutat activitățile din cadrul proiectului.

79

- a) Am mai multă încredere în mine
- b) Comunic mai ușor cu ceilalți
- c) Îi înțeleg mai ușor pe ceilalți
- d) Am aflat lucruri noi despre mine
- e) Mi-am învins din frici
- f) Am dobândit mai multă claritate cu privire la traseul meu profesional
- g) Alt răspuns.....

8. La nivelul școlii și colectivului din care faci parte la școală, cum crezi că activitățile din proiect v-au ajutat?

- a) Ne înțelegem mai bine.
- b) Ne ajutăm mai mult.
- c) Nu mai suntem răutăcioși unii cu alții.
- d) Nu mai marginalizăm unii colegi
- e) Încercăm să ne înțelegem mai bine nevoile.
- f) Am devenit colegi mai buni.
- g) Alt răspuns.

9. Care este principala problemă pe care crezi că o vei întâmpina înainte sau după finalizarea gimnaziului(dacă ești elev în clasa a VIII-a)? Care este principala problemă pe care ai întâmpinat-o înainte sau după finalizarea gimnaziului?

- Să iau o notă bună la evaluarea națională
- Să trec de anumite discipline/Să nu rămân corigent (ă)
- Să intru la liceu/școală profesională
- Să ne descurcăm cu banii eu și familia mea
- Să nu fiu izolat(ă)/marginalizat(ă) de viitorii colegi
- Nu știu/Nu răspund

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

○ Alt răspuns

10. Cu cine ai discutat sau discuți cu privire la studiile tale și ce dorești să faci în continuare?

- Părinți
- Profesori
- Colegi
- Prieteni din afara școlii
- Consilier școlar
- Rude
- Nimeni
- Nu știu/Nu răspund

11. Dar despre problemele tale la școală?

- Părinți
- Profesori
- Colegi
- Prieteni din afara școlii
- Consilier școlar
- Rude
- Nimeni
- Nu este cazul
- Nu știu/Nu răspund

12. Te-au ajutat discuțiile cu consilierul din proiectul ZEST despre viitorul tău profesional?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

13. Te-a ajutat să faci un plan de dezvoltare personală (cu obiective pe termen scurt, mediu și lung pe plan educațional/personal/profesional) în alegerea liceului/școlii profesionale?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

14. Ai simțit vreodată că ai fost marginalizat de colegi?

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

15. Dar sunt colegi care au fost marginalizați de alți colegi din diverse motive?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

16. Ai jicnit/înjosit/ atacat fizic sau în mediul online vreun coleg(ă) vreodată? (fii sincer(ă)
😊)

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

17. Dar ai fost vreodată jicnit(ă)/ofensat(ă)/ atacat(ă) fizic sau în mediul online de un alt
coleg(ă)?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

18. În urma participării la activitățile proiectului, consideri că incidentele care presupun
bullying și marginalizare sunt mai puține sau au dispărut?

- DA
- NU
- NU ȘTIU/NU RĂSPUND
- Nu este cazul

ANEXA 2- Chestionar pentru cadre didactice privind provocări legate de abandon școlar

Chestionar pentru cadre didactice privind principalele provocări legate de abandon școlar și continuarea studiilor – ETAPA II

Stimate(ă) domn profesor/ doamnă profesoară,

Prezentul chestionar face parte din proiectul „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”, COD PN2022, PROGRAMUL “DEZVOLTARE LOCALĂ, REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI CREȘTEREA INCLUZIUNII ROMILOR” FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE ȘI NORVEGIENE 2014-2021. Vă rugăm să fiți cât mai sincer(ă) în răspunsurile oferite, care vor fi folosite pentru elaborarea unei analize pentru măsurarea impactului proiectului menționat. Răspunsurile dumneavoastră sunt anonime și sunt folosite strict în scopul cercetării din cadrul proiectului.

Vă mulțumim!

Județ

- Prahova
- Neamț

Unitatea școlară la care predau.....

1. Ați participat și/sau participați la activitățile proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”(cursuri de formare continuă)?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

2. Dacă da, ne puteți menționa la ce activitate ați participat, participați sau urmează să participați?

- Programul de formare „Evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor”
- Programul de formare „Strategii de prevenire și combatere a fenomenului bullying”

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

- Programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES”
 - Activități creative - Affirmative Art workshops
 - Activități de comunicare și conștientizare
 - Nu este cazul
 - Alte activități din proiect
 - Nu știu/Nu răspund
3. Per ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de programele de formare și activitățile desfășurate în cadrul proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?
- g) Foarte mulțumit(ă)
 - h) Mulțumit(ă)
 - i) Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)
 - j) Nemulțumit(ă)
 - k) Foarte nemulțumit(ă)
 - l) Nu știu/Nu răspund
4. Care considerați că este schimbarea cea mai importantă în relația cu elevii care s-a produs în urma participării la activitățile proiectului?
-
-
5. Vă rugăm să ne spuneți cum credeți că veți continua să aplicați lucrurile învățate în cadrul activităților cu elevii la clasă.
-
-
6. După participarea la activitățile proiectului, Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă Dezacord total, 2- Dezacord parțial, 3- Nici dezacord. Nici acord, 4- Acord parțial, 5- Acord total) vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți de acord cu următoarele enunțuri:

Enunțuri privind activitățile din proiectul ZEST4EDU Norway grants	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
După participarea la activitățile proiectului, elevii au fost mai motivați și au urmat traseul lor profesional	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
După participarea la activitățile proiectului, elevii au obținut rezultate școlare mai bune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
După participarea la activitățile proiectului, elevii au avut mai puține absențe	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Comunic mai ușor cu elevii mei după participarea la programele de formare	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Programele de formare la care am participat în cadrul proiectului m-au ajutat în îmbunătățirea tehnicilor de predare la clasă	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Activitățile de dezvoltare personală și consiliere contribuie la combaterea fenomenului de bullying	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Am primit multe recomandări practice pentru intervenția în situații de bullying în școală	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Am aplicat sau intenționez să aplic strategiile de prevenire învățate la curs în activitatea mea profesională	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

Am observat schimbări în atitudinea elevilor atunci când am aplicat aceste strategii la clasă	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Am aplicat sau intenționez să aplic strategiile de lucru cu copiii cu CES la clasă	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Workshopurile de Affirmative Art m-au sprijinit în adaptarea și schimbarea unor tehnici de predare	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Programele de formare la care am participat în cadrul proiectului m-au ajutat în îmbunătățirea tehnicilor de evaluare la clasă	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR
Workshopurile de Affirmative Art sunt interesante și potrivite pentru activitatea mea de la clasă	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	Nu este cazul	NȘ/NR

85

7. Ce măsuri credeți că sunt necesare pentru combaterea abandonului școlar și absenteismului?

- Activități de dezvoltare personală pentru elevi (autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, valori, asertivitate, motivație)
- Mai multe ore de consiliere profesională cu elevii
- Activități extracurriculare cu elevii
- Măsuri pentru facilitarea accesului elevilor în risc de abandon școlar la școală
- Stimulente pentru elevii cu dificultăți financiare
- Educație parentală
- Cursuri suplimentare pentru disciplinele unde elevii se descurcă greu
- Alt răspuns.....

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

8. După participarea la programul de formare „Tehnici aplicative în procesul de predare-învățare a copiilor cu CES”, considerați că recunoașteți tipul de probleme cu care se confruntă un copil cu cerințe speciale?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND NU ESTE CAZUL

86

9. Momentan, oferiți sfaturi privind cariera și consiliere profesională elevilor?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

10. Considerați că la ora actuală bullyingul este o problemă în școala?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

11. Considerați că activitățile desfășurate în cadrul proiectului ZEST au produs o schimbare la nivel de colectiv după ce școala a fost implicată în acest proiect?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

12. Dacă da, vă rugăm să
detaliați.....

13. O ultimă întrebare: Ne puteți spune care a fost impactul activităților asupra dumneavoastră?

.....
.....
.....

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

ANEXA 3 – Chestionar pentru părinți privind provocări legate de abandon școlar

**Chestionar pentru părinți privind principalele provocări legate de abandon școlar și
continuarea studiilor- ETAPA II**

Dragi părinți,

87

Prezentul chestionar face parte din proiectul „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”, COD PN2022, PROGRAMUL “DEZVOLTARE LOCALĂ, REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI CREȘTEREA INCLUZIUNII ROMILOR” FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE ȘI NORVEGIENE 2014-2021. Vă rugăm să fiți cât mai sincer(ă) în răspunsurile oferite, care vor fi folosite pentru elaborarea unei analize pentru măsurarea impactului proiectului menționat. Răspunsurile dumneavoastră sunt anonime și sunt folosite strict în scopul cercetării din cadrul proiectului.

Vă mulțumim!

Genul dvs.:

☐ 1	Feminin
☐ 2	Masculin

Ultima școală absolvită:

- Fără studii
- Studii primare
- Studii gimnaziale
- Studii liceale/profesionale
- Studii postliceale
- Studii universitare
- Studii postuniversitare
- Nu răspund

Familie monoparentală:

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

Familie cu un părinte plecat în străinătate:

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

88

Mediul:

- Rural
- Urban

Județ:

- Prahova
- Neamț

1. Sunteți părintele al unui elev (sau mai multor elevi) din clasa a VIII-a sau care a terminat clasa a VIII-a?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

2. Pentru părinții elevilor care au finalizat clasa a VIII-a: Copilul dumneavoastră a absolvit evaluarea națională?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND NU ESTE CAZUL

3. Pentru părinții elevilor care au finalizat clasa a VIII-a: Copilul dumneavoastră a intrat la un liceu/școală profesională?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND NU ESTE CAZUL

4. Pentru părinții elevilor care sunt clasa a VIII-a: Copilul dumneavoastră știe ce va face după terminarea gimnaziului? Vă rugăm detaliați.....

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

5. Ați participat la activitățile din cadrul proiectului „ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație”?

DA NU NU ȘTIU/NU RĂSPUND

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

6. Per ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de activitățile desfășurate în cadrul proiectului la care dumneavoastră și/sau copilul dumneavoastră a participat?
- m) Foarte mulțumit(ă)
- n) Mulțumit(ă)
- o) Nici mulțumit(ă), nici nemulțumit(ă)
- p) Nemulțumit(ă)
- q) Foarte nemulțumit(ă)
- r) Nu știu/Nu răspund
7. După participarea la activitățile proiectului, copilul dumneavoastră:
- a) Lipsește mai puțin de la școală
- b) Este mai sigur(ă) pe el/ea
- c) Este mai hotărât(ă)
- d) Este mai deschis(ă) în relația cu mine, colegii și cadrele didactice
- e) Este mai puțin supărat(ă) și anxios(oasă)
- f) Nu știu/Nu răspund
- g) Nu a avut loc nicio schimbare vizibilă
8. După participarea la activitățile proiectului, Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă Dezacord total, 2- Dezacord parțial, 3- Nici dezacord. Nici acord, 4- Acord parțial, 5- Acord total) vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți de acord cu următoarele enunțuri:

Enunțuri privind activitățile din proiectul ZEST4EDU	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
După participarea la activitățile proiectului, copilul meu a fost mai decis cu privire la traseul lor profesional	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

După participarea la activitățile proiectului, copilul meu a obținut rezultate școlare mai bune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
După participarea la activitățile proiectului, copilul meu a avut mai puține absențe	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
Comunic mai ușor cu el/ea	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
Îl/O înțeleg mai bine	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
Activitățile de dezvoltare personală și consiliere pot contribui la scăderea abandonului școlar și a absenteismului	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR
Activitățile de dezvoltare personală și consiliere contribuie la combaterea fenomenului de bullying	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	NȘ/NR

9. Ce măsuri credeți că sunt necesare pentru combaterea abandonului școlar și absenteismului?(răspuns multiplu)

- Activități de dezvoltare personală pentru elevi (autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, valori, asertivitate, motivație)
- Mai multe ore de consiliere profesională cu elevii
- Activități extracurriculare cu elevii
- Măsuri pentru facilitarea accesului elevilor în risc de abandon școlar la școală
- Stimulente pentru elevii cu dificultăți financiare
- Educație parentală
- Cursuri suplimentare pentru disciplinele unde elevii se descurcă greu
- Alt răspuns.....

10. Care este principala problemă pe care credeți că o va întâmpina copilul dumneavoastră înainte sau după finalizarea gimnaziului? (pentru părinții elevilor din clasa a VIII-a)/Care a fost principala problemă întâmpinată de copilul dumneavoastră înainte sau după finalizarea gimnaziului(pentru părinții copiilor care au finalizat studiile anul trecut școlar)?

- Să ia o notă bună la evaluarea națională

ANEXA 4 – Grilă de interviu pentru experții în educație

92

Interviu cu directorii școlilor, consilieri școlari, experți în educație privind principalele provocări legate de abandon școlar și continuarea studiilor- analiza impact activității proiect

Stimate(ă) domn profesor/ doamnă profesoară,

Prezentul interviu face parte din proiectul 'ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație', COD PN2022, PROGRAMUL “DEZVOLTARE LOCALĂ, REDUCEREA SĂRĂCIEI ȘI CREȘTEREA INCLUZIUNII ROMILOR” FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE ȘI NORVEGIENE 2014-2021. Vă rugăm să fiți cât mai sincer(ă) în răspunsurile oferite, care vor fi folosite pentru elaborarea unei analize de impact pentru identificarea unor soluții privind problematica abandonului școlar, a absenteismului și bullyingului în școli, cu precădere în ultimii doi ani de gimnaziu.

Vă mulțumim!

Nume și prenume.....

Funcție

Materia predată.....

Locul dvs. de muncă.....

Localitate

Mediul

- Rural
- Urban

Județ

ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație – cod PN2022
Proiect finanțat prin Granturile SEE și Norvegiene 2012-2021

ACORD GDPR - DA/NU

1. Pentru început, vă rugăm să ne spuneți dacă ați participat sau cunoașteți activitățile desfășurate în cadrul proiectului 'ZEST4EDU – O nouă perspectivă în educație'. Dacă da, vă rog să descrieți pe scurt părerea dumneavoastră despre aceste activități.
2. Care considerați că sunt activitățile din cadrul proiectului care au fost cel mai mult pe placul elevilor? Dar a părinților și cadrelor didactice?
3. Care credeți că a fost impactul activităților desfășurate și informațiilor primite asupra elevilor, părinților și cadrelor didactice cu privire la:
 - Abandon școlar și absentism
 - Bullying
 - Educația elevilor cu CES
4. Dintre activitățile desfășurate în proiect, care dintre ele credeți că sunt necesare în vederea combaterii abandonului școlar, absentismului și a fenomenului de bullying, cât și pentru promovarea incluziunii?
5. Ce măsuri credeți că sunt necesare pentru combaterea abandonului școlar și a absentismului?
6. Ce soluții considerați că sunt necesare pentru combaterea segregării în școli?
7. Referitor la bullying, vă rugăm să ne spuneți câteva soluții pe care le considerați dumneavoastră necesare pentru combaterea lui?